

Betænkning

om

UNIVERSITETERNES BYGGEPROGRAM

i 10-året 1961/62-1970/71

Afgivet af det af undervisningsministeriet
nedsatte udvalg vedr.
universiteternes byggeprogrammer

BETÆNKNING NR. 296

1961

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
I. Indledning	1
II. Bygningsinvesteringsønsker for 10-året 1961/62-1970/71.	3
III. Almindelig baggrund	5
IV. Nærmere redegørelse for universiteternes investerings- program	14
1. Københavns universitet:.....	14
2. Århus universitet	36
3. Tredie universitet.....	48
4. Kollegier.....	51
V. Afsluttende bemærkninger	54
Bilag 1: Nærmere oplysninger vedrørende arbejder ved Københavns universitet	56
Bilag 2: Nærmere oplysninger vedrørende arbejder ved Århus universitet	65

STATENS TRYKNINGSKONTOR
Un 00-206-bet.

I. Indledning.

I henhold til en regeringsbeslutning nedsatte undervisningsministeriet i september 1957 et udvalg med departementschef Agnete Vøhtz, undervisningsministeriet, som formand med den opgave at gennemgå de af Københavns og Århus universiteter udarbejdede oversigter over de to universiteters byggebehov for en 10-årig periode. Udvalget bestod foruden af repræsentanter for de to universiteter af repræsentanter for undervisningsministeriet, finansministeriet og boligministeriet.

Udvalget (10-års udvalget) indstillede i en betænkning (nr. 201) af 12. juli 1958^{x)}, at der i 10-året 1958/59 - 1967/68 blev gennemført byggearbejder for i alt 98 mill. kr. fordelt med ca. 76,5 mill. kr. ved Københavns universitet og ca. 21,5 mill. kr. ved Århus universitet.

Denne indstilling indgik med enkelte modifikationer i en beretning, som Det økonomiske Sekretariat ligeledes i juli 1958 afgav til regeringens økonomiudvalg vedrørende de samlede investeringer inden for hele området højere undervisning og forskning. På basis heraf fastlagdes foreløbigt for fem-året 1958/59 - 1963/64 et investeringsprogram, som har været udgangspunktet for iværksættelsen af en række betydelige bygningsarbejder ved hvert af de to universiteter.

10-års udvalget havde allerede i sin betænkning af juli 1958 understreget, at opstillingen af et 10-års byggeprogram i følge sagens natur må tages med det forbehold, at videnskabens hurtige udvikling, ændring af studieplaner m.v. må forudses at nødvendiggøre ændringer eller udvidelser af det opstillede program i løbet af perioden.

Sådanne ændrede forudsætninger er indtrådt på en række væsentlige punkter, siden udvalget afgav sin betænkning, og har bl.a. medført, at Århus universitet i et memorandum af 10. november 1960 indgående har redegjort for, at universitetets udbygningsprogram må optages til nye overvejelser.

Samtidig har regeringens økonomiudvalg i december 1960 anmodet et embedsmandsudvalg under ledelse af Det økonomiske Sekretariat om at tage det generelle investeringsprogram for undervisning og forskning op til revision på grundlag af en prognose for elever og lærer-

x) Hele oplaget udleveret, ikke genoptrykt.

kræfter med henblik på at fremkomme med en dispositionsplan over investeringer indtil 1970.

Under henvisning hertil har undervisningsministeriet ved skrivelse af 14. januar 1961 anmodet 10-års udvalget om at ville tage universiteternes byggeprogram op til revision, således at der tilvejebringes en samlet oversigt over de forventede investeringer indtil 1970 med konkret forslag til investeringer i hvert af finansårene 1961-62 til 1965-66.

Udvalget, der samtidig blev suppleret med en repræsentant for Det økonomiske Sekretariat, har ved denne revision haft følgende sammensætning:

Departementschef Agnete Vøhtz, (formand),
undervisningsministeriet.

Kontorchef Vagn Jensen,
undervisningsministeriet.

Rektor for Københavns universitet,
professor, dr.polit. Carl Iversen.

Kurator for Københavns universitet S.A. Koch.

Formanden for Århus universitets bestyrelse,
rektor, professor, dr. phil. H. Bach.

Prorektor for Århus universitet,
professor Jørgen Dich.

Chefarkitekt S.G. Albinus,
boligministeriet.

Ekspeditionssekretær Leo Nielsen,
finansministeriet.

Kontorchef Paul Gersmann,
Det økonomiske Sekretariat.

Udvalgets sekretær: Ekspeditionssekretær B. Brynskov,
undervisningsministeriet, med bistand af
sekretær J. Harder Rasmussen, undervisningsministeriet.

De kgl. bygningsinspektører, arkitekterne Nils Koppel og C.P. Møller, har deltaget i udvalgets drøftelser vedrørende henholdsvis Københavns universitet og Århus universitet.

II. Bygningsinvesteringsønsker for 10-året 1961/62 - 1970/71.

På grundlag af det i forbindelse med udvalgets overvejelser fra de to "universiteter tilvejebragte materiale kan opstilles følgende oversigter over de ønskede investeringer (i 1.000 kr.).

Københavns universitet:

	Indre by m.v. (filosofiske, teo- logiske, rets-stats- vid. fakulteter administration m.v.)	Lægevid. fakultet	Matemat.- naturvid. fakultet	Øvrige fæl- lesanlæg	I alt
1961/62	1.050	200	16.555	400	18.185
1962/63	1.481	2.155	23.756	484	27.876
1963/64	4.000	3.760	17.020	57	24.837
1964/65	7.834	11.900	19.345	-	39.079
1965/66	3.959	11.170	8.217	175	23.521
1961/66 i alt	18.304	29.185	84.893	1.116	133.498
1966/71	8.791	40.815	81.737	2.400	133.742
I alt	27.095	70.000	166.630	3.516	267.240

I oversigten er inkluderet udgifterne for de igangværende byggerier (H.C. Ørsted Instituttet, Det zoologiske Centralinstitut, Instituttet for teoretisk fysik m.fl.) med i alt 55.065.000 kr.

Århus universitet:

	Hum., teol., øk.-jur. fakultet	Lægevid. fakultet	Naturvid. fakultet	Administra- tion m.v.	I alt
1961/62	475	500	6.330	750	8.055
1962/63	400	2.880	10.179	4.000	17.459
1963/64	450	5.318	16.500	750	23.018
1964/65	2.225	3.000	17.300	-	22.525
1965/66	3.000	5.000	8.200	-	16.200
1961/66 i alt	6.550	16.698	58.509	5.500	87.257
1966/71	-	2.800	23.350	-	26.150
I alt	6.550	19.498	81.859	5.500	113.407

I oversigten er inkluderet udgifterne for det igangværende byggeri (de kemiske institutter) med 4.000.000 kr.

For det sidste fem-år foreligger kun delvise opgørelser.

For de to -universiteter er der således tale om samlede investeringsønsker på i alt 380.647.000 kr., fordelt med 220.755.000 kr. i femåret 1961/66 og 159.892.000 kr. i femåret 1966/71.

Udvalget har ikke haft mulighed for at foretage en mere teknisk gennemgang af de enkelte forslag; de angivne oversigter hviler således på de for universiteterne modtagne overslagsbeløb, der for hovedpartens vedkommende er foreløbigt anslået på grundlag af erfaringerne for m²-prisen for tilsvarende byggearbejder.

Beløbene omfatter alene bygningsudgifter, men ikke udgifter til ejendomserhvervelser og ikke udgifter til undervisnings- og forskningsudstyr. Udgifterne til anskaffelse af sådant udstyr i forbindelse med udvidelser eller oprettelse af videnskabelige institutter er erfaringsmæssigt af betydelig størrelse og kan ganske foreløbigt anslås til mellem 25 og 50 % eller i gennemsnit ca. 1/3 af de samlede bygningsudgifter. Den altovervejende del af disse udgifter vil falde på de lægevidenskabelige og naturvidenskabelige fag.

Udvalget gør endvidere opmærksom på, at tilvejebringelsen af et tilstrækkeligt antal kollegieværelser til de studerende - såvel ved universiteterne som ved de andre højere læreanstalter - vil fordre en investering af væsentligt omfang. Udgifterne hertil falder væsentligst inden for boligstøttelovens rammer. Der henvises herom til afsnit III, pkt. 4.

I de efterfølgende afsnit vil udvalget redegøre for den almindelige baggrund for investeringsprogrammet samt foretage en rrermere gennemgang dels af arealproblemerne ved hvert af de to universiteter, dels af de fremlagte byggeplaner; endvidere vil udvalget fremkomme med en indstilling om, at der snarest træffes principiel beslutning om oprettelse af endnu et universitet til aflastning af de to bestående.

III. Almindelig, baggrund.

Udvalgets principielle overvejelser af den almindelige baggrund for nødvendigheden af betydelige bygningsmæssige udvidelser til brug for universiteternes undervisning og forskning har navnlig koncentreret sig om følgende forhold :

1. Behovet for forbedrede arbejdsmuligheder.
2. Den øgede tilgang af studerende.
3. Forskningens ekspansion.

ad 1. Behovet for forbedrede arbejdsmuligheder.

Som det er anført i betænkning nr. 201, er der en række udvidelses- og ombygningsarbejder ved begge universiteter, som allerede længe har været meget påkrævede, ganske uafhængigt af de under 2 og 3 omtalte forhold. Ved Københavns universitet har en række faggrupper allerede i en årrække lidt under en alvorlig pladsmangel og meget ringe lokale- og arbejdsforhold i øvrigt. Ved Århus universitet har udbygningen til et fuldt universitet skabt tilsvarende problemer. For begge universiteters vedkommende gør disse forhold sig gældende ikke mindst for de humanistiske fagområder, og når man betragter de nedenfor givne oversigter over nyligt udførte eller igangsatte bygningsarbejder ved de to universiteter, vil man se, at disse fagområder har fået relativt langt de mindste forbedringer. Udvalget lægger meget stærk vægt på, at man ikke taber dette forhold af syne og skal understrege, at det i udvalgets kommissorium af 24. september 1957 er fastslået, at udbygningen af landets to universiteter bør ske under ligelig hensyntagen til alle fakulteters behov, således at de humanistiske fakulteters mangeårige ønsker om påkrævede udvidelser ikke træder i baggrunden. Man kan i denne forbindelse tillige henvise til den af udvalget vedrørende de studerendes og videnskabsmændenes økonomiske vilkår afgivne betænkning (II.1): Videnskabens rekrutteringsproblemer, hvori også understreges det vigtige i ikke ensidigt at koncentrere sig om en udvikling af de tekniske, naturvidenskabelige og lægevidenskabelige områder. Dette forhold er af afgørende betydning bl.a. for uddannelsen af akademikere til varetagelse af en række praktiske funktioner i samfundet (undervisning, administration o.s.v.).

Behovet for forbedrede arbejdsmuligheder allerede under de eksisterende forhold understreges af, at der er sket omfattende om-

lægninger af studieformerne.

I januar 1959 nedsatte undervisningsministeriet et udvalg, der har til opgave at overveje, eventuelt stille forslag om, ændringer i universitetsuddannelsen, herunder om der ved gennemførelse af ændrede uddannelsesformer kan tilvejebringes muligheder for en afkortning af studietiden, (Studietidsudvalget). Medens dette udvalg har arbejdet, er der gennemført nye studieordninger til naturvidenskabelig embedseksamen og sproglig-historisk skoleembedseksamen ved anordninger af henholdsvis 6. august 1960 og 26. juli 1961. Det er et fælles træk for de nye studieordninger, at man har bestræbt sig på at gennemføre en effektivisering af studiet, således at der opnås mulighed for en kortere studietid og for en større gennemførelsesprocent. Disse formål søges opnået bl.a. ved en mere regelmæssig gennemførelse af kurser, ved at oprette så mange undervisningshold inden for hvert område, at deltagerantallet på det enkelte hold kan begrænses, og ved at udvide de studerendes adgang til en individuel vejledning. Det er umiddelbart indlysende, at disse foranstaltningers gennemførelse kræver en stærk forøgelse af antallet af lærere og lokaler. Også inden for de fakulteter, som ikke omfattes af de nye studieordninger, forventes efterhånden gennemført foranstaltninger af tilsvarende karakter, hvilket yderligere vil understrege lærer- og lokalebehovet.

ad 2. Øget tilgang af studerende.

Universiteterne har ved den stedfundne planlægning måttet forudse en betydelig vækst i det samlede antal studerende udover den stærke vækst, som allerede har fundet sted i de senere år. Man har i så henseende ment at måtte regne med mindst en fordobling af det nuværende samlede antal studerende i løbet af dét kommende 10-år.

I fem-året 1955-59 steg såvel det årlige antal af dimitterede studenter, som indskrivningsprocenten, d.v.s. den del af de dimitterede studenter, som indskrives ved universiteterne og straks vælger studiefag. Dette illustreres af følgende tabel.

<u>År</u>	<u>Antal studenter</u>	<u>Ind skr ivninger</u>	<u>Ind skrivningsprocent</u>
1955	3132	1077	34
1956	3368	122	7 36
1957	3682	1277	35
1958	3970	1510	38
1959	3831	<u>1602</u>	<u>42</u>
1960	4433	1949	44
1961	5450	2392x)	(44) ^{x)}

Tilgangen til -universiteterne steg derfor i den nævnte periode stærkt. For Københavns vedkommende fra 800 i 1955 til knap 1.200 i 1959 eller med ca. 50 %. Arsgennemsnittet var på 1.000. I Århus var stigningen en smule kraftigere, nemlig fra 275 i 1955 til 425 i 1959 eller ca. 60 fo, og arsgennemsnittet var 350.

I studieåret 1959-60 (det seneste år, for hvilket der foreligger pålideligedetaillerede oplysninger) udgjorde antallet af studerende, der havde valgt fag, knap 7.000 i København og godt 2.000 i Århus eller i alt ca. 9.000. (I 1960-61- er tallene foreløbig opgjort til henholdsvis ca. 7.500 og ca. 2.400 eller i alt ca. 10.000).

Under i øvrigt uændrede forhold forudsætter en fordobling af antallet af studerende en fordobling af den årlige tilgang.

Går man nu ud fra en indskrivningsprocent på ca. 40, vil en fordobling af antallet af studerende i forhold til antallet i 1959 forudsætte, at der årligt dimitteres ca. 7.500 i gennemsnit i fem-året 1965-69.

En sådan stigning i det årlige antal studenter forekommer efter de seneste oplysninger om tilgangen til gymnasierne og om planerne for nye gymnasiers oprettelse overvejende sandsynlig. På grundlag af antallet af elever i I.g. i august 1961 (7.900) kan man forudse, at studentertallet i 1964 vil udgøre ca. 7.000.

x) Foreløbig opgørelse på grundlag af antallet af indskrevne studerende med valgt studiefag pr. 1., oktober 1961.

Beregninger af det fremtidige antal årlige dimissioner linder alternative forudsætninger viser, at der må regnes med et antal studenter i 1965 på mellem 7.000 og 7.500 og i 1970 på mellem 8.400 og 10.600. Disse beregninger omfatter kun studenter dimitteret fra gymnasieskoler.

Antallet af studenter dimitteret fra kursus er steget fra 410 i 1955 til 649 i 1961. På grund af en række forhold (oprettelse af gymnasieskoler i landdistrikter, fastsættelse af en minimumsaldersgrænse for aflæggelse af eksamen på kursus m.v.) kan man formentlig ikke regne med, at denne stigning vil fortsætte, og i beregninger over det samlede studentertal har man derfor lagt et fast antal på 700 kursusstudenter til grund.

Ved lov af 31. maj 1961 er gennemført en forøgelse af Ungdommens uddannelsesfonds midler fra 19 mill. kr. til 71 mill.kr. For universiteternes og de højere læreanstalters vedkommende er denne forhøjelse gennemført i overensstemmelse med den herom afgivne indstilling i Betænkning I fra det af undervisningsministeriet nedsatte udvalg vedrørende de studerendes og videnskabsmændenes økonomiske vilkår. Forhøjelsen tilsigter at skaffe "fuld behovsdækning" for studieegnede økonomisk trængende studerende. Virkningen af denne meget betydelige forhøjelse er på indeværende tidspunkt vanskelig at opgøre. Den må i hvert fald antages at friste flere unge til at søge en uddannelse, der er støtteberettiget under fonden, i hvilken forbindelse det vil kunne få betydning, at de til støtte af skoleungdommen, herunder de unge, der forbereder sig til studentereksamen, beregnede midler er forøget relativt meget. Yderligere kan det forhold, at de længst varende og derfor for den enkelte studerende kostbareste studier finder sted ved universiteterne, tale for den antagelse, at relativt flere vil vælge og gennemføre en universitetsuddannelse.

Samtidigt må det anføres, at de rigeligere midler fra uddannelsesfonden i mange tilfælde vil gøre det muligt for studerende

at gennemføre et studium på kortere tid end det hidtil normalt har været tilfældet, og at den normale studietid ved en række studier som foran nævnt ventes afkortet. Disse tendenser vil få virkning i retning af en formindskelse af det til enhver tid værende samlede antal studerende, men den forøgede støtte fra uddannelsesfonden vil på den anden side sandsynligvis give sig udslag i en større gennemførelsesprocent og derigennem en forøgelse af dette antal.

Den samlede udvikling inden for universiteternes rekrutteringsgrundlag synes i det hele at tilsige, at der i de langsigtede investeringsplaner regnes med sandsynligheden for en fordobling af antallet af studerende i indeværende 10-år.

Hvorvidt den ved udviklingen inden for rekrutiteringsgrundlaget sandsynliggjorte stigning i tilgangen til universiteterne rent faktisk vil finde sted er i høj grad afhængig af udviklingen med hensyn til beskæftigelsesmulighederne for kandidater. I øjeblikket er der stor efterspørgsel efter så godt som alle grupper af akademikere, men ændres efterspørgselsforholdene i ugunstig retning, må man påregne en reaktion med hensyn til tilgangen.

Antallet af kandidater fra begge universiteter i de to sidste fem-år vil fremgå af nedenstående oversigt, der tillige viser dels antallet af kandidater i 1961-65 beregnet på grundlag af antallet af studerende og de senere års erfaringer med hensyn til studietid og gennemførelsesprocent, dels antallet af kandidater i 1971-75 under forudsætning af en fordobling af tilgangen for alle fakulteterne. (Alle tal er afrundede).

Antal kandidater (begge universiteter).

	1951-55 Faktisk	1956-60 Faktisk	1961-65 Beregnet	1971-75 Fordobling i forhold til 1961-65
cand.theol.	250	200	175	350
cand.jur.	1.200	700	950	1.900
cand.polit/ oecon.m.m.	250	250	175	350
cand.mag./ mag.art.	450	500	525	1.050
I alt	2.150	1.650	1.825	3.650
cand.med.	1.050	1.200	1.250	2.500
cand.scient./ mag.scient.	250	200	400	800
	3.450	3.050	3.475	6.950

Ved en vurdering af antallet af nye kandidater i 1971-75, knap 7.000 i alt, må man først gøre sig klart, at den igangværende tekniske og samfundsmæssige udvikling kræver et betydeligt antal forskere, og at en væsentlig forøgelse af antallet af kandidater er nødvendig, allerede for at sikre den nødvendige tilgang af forskere og universitetslærere.

Herudover har de senere års udvikling vist en klar tendens til en stærkt udvidet anvendelse af akademikere, såvel på grund af et øget behov inden for de traditionelle akademiske arbejdsområder, som ved inddragelsen af nye arbejdsområder. Denne ekspansion i anvendelsen af akademikere gør det vanskeligt at opstille en egentlig kvantitativ behovsvurdering, men skønsmæssige vurderinger inden for enkelte områder, hvor der er en vis basis for at foretage en behovsvurdering - såsom med hensyn til gymnasie-lærere og læger - synes at vise, at kandidaternes erhvervsmuligheder ikke vil kunne få nogen negativ indflydelse på tilgangen til universiteterne.

En fordobling af tilgangen af studerende før 1970 forekommer derfor i det hele sandsynlig, og det må imødeses, at man op mod 1970 må regne med en årlig tilgang af studerende på ca. 4.000. Dette betyder, at det samlede antal universitetsstuderende nærmer sig 20.000, hvilket tal vil overstige de to universiteters optimale undervisningskapacitet.

3. Forskningens ekspansion.

Universiteternes opgave er dels højere undervisning i alle videnskaber, dels fri videnskabelig forskning. Medens det er muligt at underkaste udviklingen inden for undervisningsområdet en vis statistisk behandling, er det langt vanskeligere at opstille mere konkrete prognoser for forskningens ekspansion. En udvidelse af universiteternes undervisningskapacitet nødvendiggør i sig selv en udvidelse af forskningskapaciteten, fordi universitetslærerne alt overvejende må være aktivt arbejdende videnskabsmænd, og fordi en del af ikke mindst de videregående studier foregår ved aktiv deltagelse i forskningsarbejde. Jævnsides med udvidelsen af undervisningskapaciteten, må der derfor foretages en forøgelse af forskningskapaciteten såvel lokale- og apparatur- som personalemæssigt.

Men herudover er ganske uafhængigt af de undervisningsmæssige behov en væsentlig udvidelse af universiteternes forskningskapacitet påtrængende nødvendig. Videnskabens hastige udvikling, optagelsen af nye specialer, udviklingen af nyt apparatur nødvendiggør inddragelsen af stadig flere videnskabsmænd i forskningsarbejdet og stiller stadig stigende krav til lokaler og apparatur i videste forstand (herunder bøger og tidsskrifter).

Ler er grund til at understrege, at dette også gælder for de humanistiske videnskaber.

En række opgaver kan kun løses ved et samarbejde på nordisk eller bredere internationalt plan. En forudsætning for at Danmark kan deltage i dette arbejde er, at man råder over en stab af velkvalificerede videnskabsmænd og de fornødne forskningsfaciliteter.

Udvalget kan i øvrigt henvise til den under punkt 2 omtalte betænkning: Videnskabens rekrutteringsproblemer, i hvilken undervisningsministeriets udvalg vedrørende de studerendes og videnskabsmændenes økonomiske vilkår har anstillet nogle almene betragtninger over den videnskabelige forsknings stilling og udvikling. Det hedder heri, at internationale erfaringer viser, at der består en sammenhæng mellem størrelsen af et lands nationalprodukt pr. indbygger og den andel heraf, som anvendes til videnskabelig forskning og uddannelse. På den ene side bidrager en udstrakt forskningsvirksomhed og en omfattende uddannelse af videnskabeligt personel åbenbart i det lange løb til at hæve den gennemsnitlige produktion pr. indbygger og dermed levestandarden, og på den anden side har et land med en høj levestandard råd til at afse betydelige beløb til fremme af forskning og videnskab.

Erkendelsen af denne sammenhæng har i de senere år vundet terræn overalt i verden, og der investeres i mange lande store summer i forskningen ikke blot inden for de tekniske videnskaber, hvor den førstnævnte sammenhæng er umiddelbart indlysende, men i stigende grad tillige inden for andre videnskabsgrene.

Også her i landet er forståelsen af betydningen af et intensiveret forskningsarbejde i vækst, og der er blevet givet betydelige bevillinger til forbedring af forholdene for det videnskabelige arbejde både gennem opførelse af nye og udvidelse af bestående institutbygninger og gennem bevillinger til anskaffelse af moderne apparatur og tillige i et vist omfang gennem forøgelse

se af det videnskabelige personale.

Det er nævnte udvalgs overbevisning, at der må ske langt mere vidtrækkende forbedringer af forskningsmulighederne, for at Danmarks placering som kulturnation skal kunne bevares og styrkes under den videnskabelige ekspansion ude i verden, og for at landets økonomiske stilling skal kunne hævdes. Der er grund til at fremhæve, at Danmark i kraft af sin høje levestandard bør være i stand til at afse en stor og voksende del af nationalindkomsten til disse formål, og det må understreges, at dette forhold tillige muliggør, at bestræbelserne ikke ensidigt koncentrerer om de tekniske, naturvidenskabelige og lægevidenskabelige områder, hvis umiddelbare betydning for leveniveauet er uomtvistelig, men at der tillige kan ydes en stærkt forøget indsats på felter, hvor det økonomiske udbytte er mindre åbenbart, men som kan have des større betydning for nationens kulturelle liv.

Nærværende udvalg kan ganske tilslutte sig disse betragtninger.

I-~~an~~ kan oplyse, at det nævnte udvalg for at skabe et bedre rekrutteringsgrundlag, har stillet forslag om en betydelig forhøjelse af antallet af stipendiestillinger ved universiteterne og de højere læreanstalter, alene for de to universiteter fra 60 stillinger til 390 stillinger.

De her opstillede investeringsprogrammer hviler ud fra disse synspunkter på forudsætningen om en ikke uvæsentlig udvidelse af universiteternes forskningskapacitet.

Konklusion.

Udvalget har i forbindelse med den forventede fortsatte stærke stigning i antallet af studerende måttet overveje, til hvilket maksimum de to nuværende universiteters undervisningskapacitet bør udbygges. Der kan ikke på forhånd opstilles faste kriterier for fastsættelsen af et sådant maksimum, idet historiske, arealmæssige, befolkningsmæssige med flere faktorer spiller afgørende ind, ligesom forskelligheder gør sig gældende fra fakultet til fakultet, således for de lægevidenskabelige fakulteters vedkommende spørgsmålet om den fornødne hospitalskapacitet.

Udvalget har som vejledende udgangspunkt anvendt de to

universitetets forventning om en fordobling af det nuværende antal af studerende. For Århus universitets vedkommende falder dette fordoblede tal, ca. 5.000 aktivt studerende, sammen med universitetets opfattelse af den undervisningskapacitet, hvortil dette universitet bør udbygges. Københavns universitet har måttet forvente, at det samlede antal tilmeldte studerende kommer op på ca. 14-15.000, hvilket efter de erfaringer man har gjort ved dette universitet må antages at svare til ca. 12.000 aktivt studerende. Det må imidlertid anses for tvivlsomt, om det er ønskeligt, at Københavns universitet kommer op på et sådant studentertal, der i hvert fald må anses for et maksimumstal.

Udvalget må ud fra de anstillede betragtninger mene, at det vel kan være forsvarligt og i nogen grad nødvendigt at basere planerne for universiteternes udbygning på de nævnte tal, også for Københavns universitet, men at man, også under hensyn til den yderligere stigning i antallet af studenter og af universitetsstuderende, som kan forventes, bør skaffe udvej for en aflastning af de to nuværende universiteter.

Udvalget vil derfor samtidigt med at stille forslag om en udbygning af de to universiteters undervisningskapacitet op imod nævnte raaksima og en væsentlig udvidelse af deres forskningskapacitet stille forslag om, at der snarest træffes forberedelse til oprettelse af endnu et universitet, jfr. nærmere herom afsnit IV,3.

IV. Nærmere redegørelse for universiteternes investeringsprogram.

1. KØBENHAVNS UNIVERSITET.

A. Arealproblemer.

Hoveddisposition.

Universitetets byggeplaner hviler, således som der allerede er redegjort for i betænkning nr. 201, på den forudsætning, at de humanistiske fakulteter (det filosofiske, det teologiske og det rets- og statsvidenskabelige fakultet) samt administrationen m.v. forbliver i den indre by i det nuværende universitetskvarter, jnedens det lægevidenskabelige fakultet og det matematisk-naturvidenskabelige fakultets institutter m.v. samles omkring Rigshospitalet og Nørre Pælle, visse faggrupper inden for den naturhistorisk-geografiske faggruppe dog i bebyggelsen i og omkring Den botaniske Have.

Som det blev påpeget i betænkning nr. 201, ville en gennemførelse af det da foreslåede byggeprogram betyde, at universitetets arealreserver i alt væsentligt ville være opbrugt, hvorfor det ville være absolut påkrævet at have opmærksomheden henvendt på muligheden for at erhverve arealer og ejendomme til senere udvidelse af universitetet. Visse overvejelser var allerede iværksat og har været fortsat efter afgivelsen af udvalgets betænkning. På enkelte væsentlige punkter er yderligere afklaring nu tilvejebragt.

Den indre by.

En arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for boligministeriet, undervisningsministeriet, finansministeriet og universitetet afgav i november 1958 en redegørelse vedrørende omfanget af og formen for sikring af arealer til udvidelse af universitetet i den indre by i de kommende 50 år.

Omfanget af de arealer, som det skønnes nødvendigt at sikre ^p til fremtidige udvidelsesformål, anslås til ca. 61.000 m bruttoetageareal, opdelt i 2 etaper (hver på ca. 25 år) omfattende henholdsvis ² 37.000 m ² og 24.000 m ². Af de samlede arealer påregnes ^o dog kun ca. 53.600 m ² at blive udnyttet direkte til universitetsformål, idet der efter det udarbejdede skitseprogram forudsættes bibeholdt et butiksareal på ca. 7.400 m ^p. For at sikre det nød-

vendige areal foreslog arbejdsgruppen, at de ejendomme, der vedrører 1. etape, reserveres til offentlige formål ved en af Københavns kommune i medfør af byplanlovens § 2, stk. 2, nr. 4, gennemført byplanvedtægt for området, medens man for den del af området, der udgør 2. etape, og som først på længere sigt kan tænkes inddraget til brug for universitetet, ville anse statens interesse for tilstrækkeligt tilgodeset, såfremt man fra kommunens side vil søge at opretholde kvarteret som overvejende boligkvarter.

I januar 1960 har folketingets finansudvalg tiltrådt, at undervisningsministeriet indgår en overenskomst med Københavns kommune om denne plans gennemførelse; Københavns magistrat havde på forhånd givet sin principielle tilslutning til planen under forbehold af samtykke af borgerrepræsentationen, der i oktober 1961 har godkendt planen.

Det bør understreges, at det ikke på forhånd kan anses for givet, at samtlige de omhandlede ejendomme straks vil blive direkte anvendt til universitetsformål, ligesom det omvendt må forudses, at det vil være hensigtsmæssigt at erhverve enkelte ejendomme uden for de af planen omfattede områder.

Nørre Fælled og, omliggende arealer.

Undervisningsministeriet disponerer på Nørre Fælled over
2
et areal på 101.121 m² til universitetsformål og dermed beslægtede formål (matr.nr. 2579, Udenbys Klædebo kvarter). Et areal på 8.263 m² er i 1952 fraskilt på et særligt matr.nr. 5853 til brug for kollegiebyggeri (Egmont H. Petersens Kollegium), således at det resterende areal, exclusive en gennem arealet ført offentlig vej (Universitetsparken) udgør 92.858 m².

o
Pa dette areal er i øjeblikket placeret: 2
m' etage-
areal

1. Tandlægehøjskolen (efter fuldført udvidelse)..... 11.700
2. Farmaceutisk Højskole (excl. planlagt udvidelse 8.300m) 6.800
3. Medicinsk-anatomisk institut..... 6.300
4. H.C. ørsted Instituttet (under opførelse)..... 32.000
5. Zoologisk Centralinstitut og institutter for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi (under opførelse)..... 26.500
6. Institutter for eksperimentel medicin og kirurgi..... 2.600
7. Kedelanlægget (skal nedrives).

På det direkte syd for Universitetsparken beliggende areal matr.nr. 5735 Udenbys Klædebo kvarter (57.071 m²), på hvilket undervisningsministeriets 1. departement står som skødehaver, er beliggende Danmarks Højskole for Legemsøvelser med tilhørende idrætshaller, svømmehal og udendørs boldbaner; de sidstnævnte er yderligere stillet til rådighed for Akademisk Boldklub samt en række af de omliggende kommuneskoler. Op til denne grund støder Militærhospitalets arealer (forsvarsministeriet).

10-års udvalget har i betænkning nr. 201 givet udtryk for betænkelighed ved på daværende tidspunkt at foreslå andre institutioner end de foran nævnte placeret i Universitetsparken, idet man måtte tillægge det afgørende betydning at bevare udvidelsesmuligheden for de på arealerne allerede placerede institutioner, ligesom man måtte finde det meget afgørende i videst muligt omfang at kunne bevare anlæggets parkkarakter.

Siden afgivelsen af betænkning nr. 201 er passeret følgende vedrørende de tilstødende arealer:

I forbindelse med et forslag fra forsvarsministeriets side om at opføre et flyvemedicinsk institut i tilslutning til Militærhospitalet, placeret således, at det delvis beslaglagde en del af de nuværende fodboldbaner, så undervisningsministeriet sig nødsaget til at meddele Akademisk Boldklub, at man måtte påregne inden for et kortere åremål i det hele at måtte gøre sådanne indgreb i de nuværende sportsarealer, at Akademisk Boldklubs lejemål ikke vil kunne opretholdes. Undervisningsministeriet er bekendt med, at Akademisk Boldklub herefter har søgt at finde udvej for en flytning af klubben til Københavns omegn.

Endvidere finder der for tiden forhandlinger sted mellem forsvarsministeriet og undervisningsministeriet, hvilke forhandlinger forventeligt vil resultere i, at Militærhospitalet med tilhørende arealer overgår til undervisningsministeriet.

Der vil herefter være mulighed for at tilrettelægge en samlet bebyggelsesplan for hele det område, som begrænses af Nørre Alle, Jagtvej og Tagensvej, og forhandlinger er optaget med henblik herpå.

Der vil imidlertid ikke herigennem være tilvejebragt mulighed for at imødekomme universitetets samlede arealbehov for de to omhandlede fakulteter, og der vil ikke mindst på lidt længere

sigt fortsat være et betydeligt behov for arealreserver.

Det vil i så henseende være af afgørende betydning, om det nuværende Blegdamshospitalets arealer kan sikres til universitetsformål. Dette spørgsmål har været genstand for særlige overvejelser i et udvalg med repræsentanter for bl.a. Københavns kommune (Blegdamshospital-udvalget). På foranledning af dette udvalg udtalte Københavns magistrats 2. afdeling den 2. december 1958 følgende,

I skrivelse af 29. september d.å. (2.dep. j.tir.371/1957) har undervisningsministeriet anmodet magistraten om at ville overveje spørgsmålet om at afgive en tilkendegivelse vedrørende Københavns universitets ønske om til sin tid at få overdraget Blegdamshospitalets areal til brug for forventede udvidelser. Undervisningsministeriet har vedlagt sin skrivelse et udkast til en sådan tilkendegivelse gående ud på, at magistraten vil være opmærksom på universitetets ønske og vil være rede til villig forhandling om overdragelse af arealet under visse vilkår med hensyn til kompensation for mistede hospitalspladser.

I den anledning skal man meddele, at sagen har været drøftet i den samlede magistrat, som har været af den opfattelse, at magistraten for tiden må indskrænke sig til at udtale, at magistraten under de hospitalsmæssige og byplanmæssige dispositioner, som i de nærmest kommende år søges gennemført, vil være opmærksom på universitetets ønske om at overtage det nævnte areal.

Det tilføjes, at magistraten ikke på det foreliggende grundlag har ment at burde forelægge sagen for borgerrepræsentationen, men at den til enhver tid siddende kommunalbestyrelse selvsagt vil have den endelige afgørelse med hensyn til dispositioner, der berører nævnte areal.¹⁾

Spørgsmålet har siden været hvilende, men er nu optaget til fornyet overvejelse på foranledning af nærværende udvalg, som må lægge overordentlig vægt på, om der kunne tilvejebringes et fastere grundlag for de fremtidige dispositioner, hvorved bemærkes, at tilrettelæggelsen af en hensigtsmæssig udnyttelsesplan for de allerede til rådighed stående arealer på væsentlige punkter er afhængig af, om universitetet i sine dispositioner vil kunne påregne at få rådighed over Blegdamshospitalsarealerne.

Arealerne omkring Den botaniske Have.

I og omkring Den botaniske Have er placeret følgende institutioner ;

Institutbygning rummende Botanisk Museum med centralbibliotek.

Institutbygning rummende institutter for fagene systematisk botanik, økologi, planteanatomi og cytologi samt sporeplanter.

Institutbygning rummende institutter for fagene plantefysiologi, arvelighedslære, biologisk kemi og mikrobiologi (fuldført sommeren 1958).

Det mineralogisk-geologiske institut, mineralogisk museum, Østervoldgade 7.

Det kemiske laboratorium, østervoldgade 5.

Det astronomiske observatorium.

Ved kemisk laboratoriums flytning til H.C. Ørsted Instituttet i løbet af 1962 er det tanken, at mineralogisk-geologisk institut indtil videre skal overtage de af kemisk laboratorium hidtil anvendte lokaler og derved opnå ca. en fordobling af sit nuværende etageareal. Denne løsning må dog betragtes som midlertidig, indtil der er skaffet udvej for at tilvejebringe et nyt selvstændigt geologisk centralinstitut omfattende såvel det mineralogisk-geologiske institut, mineralogisk museum, Grønlands geologiske undersøgelse og Danmarks geologiske undersøgelse. Dette spørgsmål har i overensstemmelse med betænkning nr. 201 været overvejet i et særligt udvalg, der har afgivet indstilling til undervisningsministeriet den 1. juni 1961. Dette udvalg (Geologiudvalget) indstiller, at et sådant centralinstitut søges oprettet og placeret enten på Nørre Fælled, i Den polytekniske Lærestaltes bygning på østervold eller på et andet egnet sted i København eller nærmeste omegn. Såfremt instituttet kan placeres i Den polytekniske Lærestaltes bygning på Østervold, indstiller Geologiudvalget, at universitetets geografiske institut indgår i det geologiske centralinstitut.

Til Geologiudvalgets forslag må man bemærke, at det, efter de allerede foreliggende og til dels gennemførte planer for udbygning af Nørre Fælled, må anses for udelukket at placere det påtænkte geologiske centralinstitut dér.

Spørgsmålet om Den polytekniske Lærestaltes bygning på østervold, der ved tidligere aftaler med boligministeriet er forudsat stillet til rådighed til andet formål, vil kunne overlades til det geologiske centralinstitut, er nu på ministeriets foranledning optaget til fornyet drøftelse med boligministeriet.

Ved geologiens flytning er det tanken, at botanisk museum og centralbibliotek overtager lokalerne Østervoldgade 5 og 7, således at bygningerne direkte omkring Den botaniske Have, bortset fra observatoriet, herefter helt vil stå til rådighed for botanikken eller dertil snævert knyttede fag.

Den tekniske Højskoles nuværende afdeling ved Sølvtorvet (nettoetageareal 11.300 m°), der forventes at kunne frigøres omkring 1965-67, vil blive stillet til rådighed for universitetet og må i væsentligt omfang forventes at blive beslaglagt af de foran nævnte fag, ikke mindst biokemi og mikrobiologi.

Andre arealer.

Universitetets institut for teoretisk fysik.

Risø afdeling.

Instituttet for teoretisk fysik (U.I.T.F.) og det hertil knyttede Nordiske institut for teoretisk Atomfysik (NORDITA) tænkes bevaret og udbygget på Blegdamsvej, således at større og pladskrævende eksperimentelt apparatur fortrinsvis anbringes i en nyoprettet afdeling, der er placeret i direkte tilknytning til Atomenergikommissionens forsøgsanlæg på Risø, men som i administrativ og driftsmæssig henseende henhører under universitetet. Afdelingen omfatter foreløbig et institutanlæg i forbindelse med anskaffelsen af en dobbeltvirkende elektrostatisk accelerator, som er taget i brug i eftersommeren 1961.

Nybrogård.

Da kravene til højere undervisning og videnskabelig forskning i de kommende år må forventes at blive meget store, har man anset det for uforsvarligt ikke i tide at forberede sig herpå gennem tilvejebringelsen af udvidelsesarealer udover de foran nævnte.

Med henblik herpå har Københavns universitet i januar

2

1961 erhvervet et areal på ca. 350.000 m^2 (Nybrogård m.v.) til sådanne, ikke på forhånd fastlagte udvidelsesformål. På disse arealer påregnes at kunne placeres et samlet etageareal på ind-

o

til 100-125.000 m . Arealet benyttes formentlig mest hensigtsmæssigt til i sig selv hvilende forskningsinstitutter.

De københavnske kasernearealer.

Udvalget er bekendt med, at spørgsmålet om en frigivelse til civile formål af væsentlige dele af de nuværende københavnske militære kasernearealer er optaget til overvejelse.

Det er foran fremhævet, at Københavns -universitets byggeplaner hviler på den forudsætning, at de humanistiske fakulteter samt administrationen m.v. forbliver i den indre by i det nuværende universitetskvarter, medens det lægevidenskabelige fakultet og det maternatisk-naturvidenskabelige fakultets institutter m.v. samles omkring Rigshospitalet og Nørre Pællede, idet visse faggrupper indenfor den naturhistorisk-geografiske faggruppe dog samles i bebyggelsen i og omkring Den botaniske Have.

Der er ligeledes tidligere gjort rede for bestræbelserne for at sikre arealer til universitetets udvidelser - herunder planerne om sikring af det nuværende Blegdamshospitals arealer til universitetsformål.

Erhvervelsen af Blegdamshospitalets arealer, som Københavns universitet tillægger den allerstørste vægt, vil muligvis vise sig afhængig af, at der kan overlades Københavns kommune andre arealer. På længere sigt må regnes med, at universitetet vil få brug for udvidelsesarealer ud over Blegdamshospitalets arealer og hertil kommer, at gennemførelsen af det i afsnit IV, 4, omtalte kollegiebyggeri forudsætter, at der kan tilvejebringes de fornødne byggegrunde.

Udvalget finder det derfor overordentlig ønskeligt, at der i forbindelse med de forestående overvejelser søges tilvejebragt en rationel og langsigtet løsning af problemerne med hensyn til tilvejebringelse af arealer til universitetsbyggeri og til kollegiebyggeri, hvorved der vil kunne være spørgsmål om, at de omhandlede kasernearealer dels anvendes direkte til nævnte byggeri, dels kan indgå i mageskifter med til dette formål bedre egnede byggegrunde.

Man finder anledning til at understrege, at der ikke her-

ved sigtes mod nogen principiel ændring i den omtalte hoveddispositionsplan for universitetets udbygning, dels fordi denne - således som der allerede er redegjort for i betænkning nr. 201 - må anses for rationelt begrundet, dels fordi den på væsentlige punkter allerede er iværksat, og endelig fordi de i de nærmest kommende år foreslåede arbejder er af en så preserende karakter, at enhver yderligere udsættelse vil stille universitetet overfor uløselige pladsmæssige problemer med hensyn til bestridelsen af savel de undervisningsmæssige som forskningsmæssige opgaver.

B. Byggeplaner,

Afsluttede eller igangsatte arbejder.

Af større arbejder, som er afsluttet eller igangsat siden 1956 kan nævnes:

Afsluttede:

Marinbiologisk laboratorium (Helsingør)	0,8	mill.kr.		
Biologiske institutter (Botanisk Have)	4,8	"	"	
Geografisk laboratorium m.v. og institutter under filosofisk fakultet (ombygning, Kejsergade)	0,8	"	"	

Iværksatte:

Astronomisk observatorium (Brorfelde)	3,1	"	"	
H.C. ørsted Instituttet (kemi,, fysik, matematik, Nørre Fælle)	37,6	"	"	
Institut for teoretisk fysik, Risø afdeling (incl. accelerator)	16,3	"	"	
Zoologisk Centralinstitut og Museum (Nørre Fælle)	24,4	"	"	

De iværksatte arbejder samt en række yderligere konkrete planer hviler på investeringsprogrammet for 1958/59 - 1963/64 og dermed på betænkning nr. 201.

Ny plan.

Pra universitetet har udvalget i maj 1961 modtaget en ny samlet oversigt over universitetets udvidelsesbehov, således som dette tegner sig på nuværende tidspunkt. Planen er foreløbig ikke fuldt gennemarbejdet og må på en række punkter underkastes yderligere behandling.

Forudsætninger.

Behovsopgørelserne, der hviler på spørgeskema udsendt til samtlige institutbestyrere, har som nævnt i afsnit III den baggrund, at antallet af studerende ved universitetet ventes fordoblet i løbet af 10-års perioden. Det er som foreløbigt arbejdsgrundlag forudsat, at denne fordobling vil fordele sig på samtlige faggrupper.

Nedenfor vil blive gennemgået de fremsatte planer fakultet for fakultet, idet dog det filosofiske, det teologiske og det rets- og statsvidenskabelige fakultet af praktiske grunde vil blive behandlet under ét sammen med universitetets administration og visse andre fællesformål.

Omfattet af indre by-planen;

Det filosofiske fakultet.

Det teologiske fakultet.

Det rets- og statsvidenskabelige fakultet.

Administrationen.

Andre fællesformål.

Det filosofiske fakultet.

Ved det filosofiske fakultet var i 1960-61 indskrevet ca. 2.300 studerende. Der er ansat 50 professorer og 70 andre videnskabsmænd'. Undervisningen foregår i fællesauditorier og på fakultetets 25 institutter, Fakultetet råder over et samlet eget areal på ca. 3.500 m^o netto i universitetets ejendomme.

Det rets- og statsvidenskabelige fakultet.

Ved det rets- og statsvidenskabelige fakultet var i 1960-

+) lektorer, amanuenser m.v. og videnskabelige assistenter.

1961 indskrevet ca. 1.700 studerende. Der er ansat 16 professorer og 34 andre videnskabsmænd. Undervisningen foregår i fællesauditorier og på fakultetets 5 institutter. Fakultetet råder over et samlet eget areal på ca. 1.900 m² netto.

Det teologiske fakultet.

Ved det teologiske fakultet var i 1960-1961 indskrevet ca. 300 studerende. Der er ansat 10 professorer og 4 andre videnskabsmænd. Undervisningen foregår i fællesauditorier og på fakultetets 3 institutter. Fakultetet råder over et samlet eget areal på ca. 500 m² netto.

Administrationen.,

Rektors og kurators administration m.v. råder over til sammen ca. 1.300 m² netto.

Andre fællesformål.

Til fællesauditorier, festsal, lærerforsamlingssal m.v. anvendes ca. 3.400 m² netto, til studenterorganisationer m.v. 2 2

ca. 1.300 m² netto og til andre anlæg ca. 3.350 m² netto.

Til formål, som ikke efter generalplanen skal forblive i den indre by, anvendes 5.750 m² netto til diverse institutter under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Endelig råder medicinsk-historisk museum, under det lægevidenskabelige fakultet, over 1.515 m² netto i et ejendomskompleks på hjørnet af Bredgade og Predericiagade (det tidligere Kirurgisk Akademi m.v.).

Udvidelsesbehovene inden for indre by-planen er sammenfattende opgjort således:

Det filosofiske fakultet, til i alt	13.617	m ² netto
Det teologiske fakultet, til i alt	1.784	" "
Det rets- og statsvidenskabelige fakultet til i alt	4.053	" "
Pælles-auditorier til i alt	4.060	> "
Administration til i alt	3.4-14	" "
Medicinsk-historisk nuseua, Bredgade	2.025	" "

I alt samlet behov 28.953 m²netto

Overført	28.953 m ² netto
Endvidere må der påregnes plads til:	
Spisestuer	1.300 " "
Festsal	375 " "
Studenteorganisationer	1.050 " "
Diverse	545 " "
	<u>32.223 m²netto</u>
Forhåndenværende nettoareal ...	22.895 m ² netto
<u>Fragår:</u>	
Universitetsbibliotekets bygning m.v.	<u>3.655 " "</u>
	19.240 m ² netto
<u>Tilgår:</u>	
Gråbrødretorv 6 (middelalderfilologi og østasiatisk institut)	<u>120 " "</u>
I øjeblikket	19.360 m ² netto
	=====
For at dække 10-års programmet må Københavns universitet sikre sig	32.223 m ² netto
og råder i forvejen over	<u>19.360 " "</u>
	12.863 m ² netto
	=====
	eller ca. 19.300 m ² brutto.
	=====

Den samlede investering i bygningsarbejder i forbindelse med udvidelser i den indre by er anslået til 27 mill.kr. I planerne indgår en række mindre til dels meget små arbejder bestående i istandsættelser af ældre ejendomme.

De første led i generalplanen var, som det fremgår af betænkning nr. 201, indretningen af ejendommene Kejsergade-Gråbrødretorv og Bispetorvet 1-3 (H.K.-bygningen). Den første er i hovedsagen gennemført, og der er givet bevilling til hovedistandsættelse og ombygning af Bispetorv-ejendommen. Hovedpunkter i den videre plan er ombygning af Studiegården, anvendelse af de hidtil af zoologisk studiesamling fraflyttede lokaler i Kommunitetsbygningen og frigørelse af de af zoologisk museum benyttede lokaler i Krystalgade og i Gråbrødrercraplekset, udbygning af karréen

Studiegården - Studiestræde - Larsbjørnstræde - Set. Pederstræde. Endvidere søges erhvervet en ejendom til musikvidenskabeligt institut, og universitetets spisestuer, som har lokaler i Kommunitetsbygningen, må have nye lokaler. Endelig må nævnes tilvejebringelse af nye lokaler til børnepsykologisk klinik.

Hertil kommer som nyt, indretning af de nyerhvervede ejendomme Dyrkøb-Skindergade og Fiolstræde-Krystalgade, med et samlet areal på ca. 6.500 m .

Udgifterne til disse større samlede ombygnings- og istandsættelsesarbejder er anslået tiis

Bispetorvsejendommen (overslag).....	1.823.000 kr.
Studiegården	308.000 "
Zoologisk Museum	1.428.000 "
Studiegårdskarréen ,.....	5.600.000 "
Musikvidenskabeligt institut.....	1.388.000 "
Kommunitetsbygningen	956.000 "
Børnepsykologisk klinik	1.135.000 "
Dyrkøb-Skindergade ,.....	1.145.000 "
Fiolstræde-Krystalgade.....	4.000.000 "
	17.783.000 kr.

Til en række mindre arbejder i forbindelse med omflytninger og andre forbedringer af lokaleforholdene vil medgå 521.000 kr. Udover de her nævnte arbejder er der stillet forslag om en lang række, fortrinsvis mindre arbejder, som for en dels vedkommende er refleksvirkninger af de særlig nævnte arbejder. Udgiften til disse er løst anslået til i alt 8.791.000 kr. De omfatter foruden "den indre by", universitetsinstitiitter i tilknytning til Nationalmuseet, dels i Prinsens Palæ, dels i komplekset i Brede.

Ved gennemførelsen af de her beskrevne arbejder vil der udover at være opnået betydelige forbedringer med hensyn til indretning og udnyttelse af de eksisterende lokaler være indvundet følgende etagearealer for universitetets

Dyrkøb-Skindergade og Fiolstræde-Krystalgade 6.500 m²
 Studiegårdskarréen 7.000 "
 I alt 13.500 m²

Heroverfor står det samlede udvidelsesbehov i
 dette område, jfr. foran, er anslået til 19.300 m²
 Deficit 5.800 m²

Arbejderne foreslås gennemført således(i 1.000 kr.):

	1961/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/71	I alt
Filosofisk la- boratorium ++)	58						58
Inst.f.lingvi- stik og fonetik ++)		43					43
Inst.f.dansk dia- lektforskning		121					121
Historisk og slavisk insti- tut ++)	700	1.123					1.823
Musikvid. in- stitut				1.388			1.388
Børnepsykolo- gisk klinik				1.135			1.135
Østasiatisk in- stitut ++)	57						57
Med.-hist. museum		40					40
Økon.inst.m.v.	154	154					308
Kommunitets- bygningen	61			450	445		956
Zool.museum i Krystalgade				714	714		1.428
Gråbrødre- komplekset				202			202
Dyrkøb- Skindergade				1.145			1.145
Fiolstræde- Krystalgade			4.000				4.000
Studiegårds- karréen				2.800	2.800		5.600
"Øvrige arbejder"						8.791	8.791
I alt	1.030	1.481	4.000	7.834	3.959	8.791	27.095

++) Arbejder, hvortil bevilling foreligger.

Nærmere oplysninger om de enkelte arbejder findes i bilag 1.

Det lægevidenskabelige fakultet.

Ved det lægevidenskabelige fakultet var i 1960-61 indskrevet ca. 2.100 studerende. Der er ansat 32 professorer og 102 andre videnskabsmænd. Undervisningen foregår i fællesauditorier og på fakultetets 19 institutter, samt på Rigshospitalet og i et vist omfang på andre københavnske hospitaler. 1. dels undervisningen i fysik og kemi under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet, efter H.C.Ørsted Instituttets fuldførelse på dette, Fakultetet råder over et samlet eget areal på ca. 27.900 m².

Som anført i betænkning nr. 201 er fakultetets vigtigste udvidelsesønske opførelsen af et nyt Rigshospital. Byggeriet er siden betænkningens afgivelse påbegyndt og ventes afsluttet omkring 1971. Dette arbejde falder ikke ind under nærværende udvalgs område. Det bemærkes, at opførelsen af det ny Rigshospital ikke giver nogen direkte udvidelse af undervisningskapaciteten.

Der er af universitetet fremsat følgende forslags

Udvidelse af medicinsk-anatomisk institut fra ca. 3.000 m netto til ca. 7.000 m netto	6.300.000 kr.
Et bygningskompleks for fysiologiske fag, 18.400 m ² netto	35.925.000 "
Nybygning for retsmedicinsk institut, 2.650 m ² netto	5.170.000 "
Ombygning for patologisk-anatomisk institut, 5.200 m ² netto	10.140.000 "
Nybygning for de radiofysiske-, radiobiologiske- cancerologiske fagområder, 5.000 m ² netto	9.750.000 "
Udvidelse af farmakologisk institut, 1.000 m ² netto	1.910.000 "
Indretning af institut for transplantations- og immunbiologi og udvidelse af institut for eksperimentel kirurgi ("tomme etager")	460.000 "
Opførelse af dyrestalde for neurofysiologisk institut	345.000 "
	70.000.000 kr.

Udover disse særlig nævnte arbejder vil der blive stillet forslag om en række ombygningsarbejder i bestående institutter, hvorunder skal nævnes indretning af det nuværende fysiologiske institut til brug for socialmedicinske forskningsafdelinger. Der foreligger endnu ikke skøn over disse udgifter.

Hed hensyn til de arealmæssige forudsætninger for disse planers gennemførelse skal, idet i øvrigt henvises til afsnit A: Arealproblemerj bemærkes, at forslagene om nybygninger går ud fra placeringer nærmest muligt Rigshospitalet, bortset fra det radiofysiske-raaiobiologiske-cancerologiske kompleks, som fakultetet foreslår opført i tilknytning til Radiumstationen, der anbefales overtaget som egentlig universitetsklinik.

Arbejderne foreslås gennemført således (i 1.000 kr.):

	1961/62	62/63	63/64	64/63	65/66	66/71	I alt
Med.-anat. institut			3.400	2.900			6.300
Fysiologi- komplekset				5.000	5.000	25.925	35.925
Retsmed. og patol.-ana- tomisk inst.				3.000	4.170	8.140	15.310
Radiofysisk- radiobiol.- cancerolog. kompleks				1.000	2.000	6.750	9.750
Farmakol. institut	200	1.710					1.910
"Tomme etage" m.v.		100	360				460
Neurofysiol. institut Staldbygn.		345					345
I alt	200	2.155	3.760	11.900	11.170	40.815	70.000

Nærmere oplysninger om de enkelte arbejder findes i bilag 1.

Det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Fakultetet har store bygningsarbejder i gang, i hvis planmæssige fortsættelse i de kommende år betydelige beløb er bundet. Zoologisk Centralinstitut og H.C. ørsted Institutet vil således kræve følgende investeringers

i mill. kr.

1961-62	1962-63	1963-64	1964-65
15	18	8	5

Den matematisk-fysiske faggruppe.

Ved faggruppen var i 1960-61 indskrevet ca. 550 studerende. Der er ansat 19 professorer og 61 andre videnskabsmænd. Undervisningen og forskningen sker på faggruppens 9 institutter.

2

Faggruppen råder over et samlet eget areal på ca. 14.000 m². Under opførelse er H.O. ørsted Instituttet på godt 32.000 m². Ved planlægningen af dette institut er man gået ud fra en årlig tilgang på ca. 150 studerende inden for faggruppen og en samlet tilgang på ca. 400 inden for det lægevidenskabelige fakultet, hvis studerende modtager en grundlæggende undervisning i de matematisk-fysiske fag på instituttet. (Tilsvarende gælder for studerende under den naturhistorisk-geografiske faggruppe). Allerede i 1960 var tilgangen ved at nærme sig disse tal med ca. 120 inden for den matematisk-fysiske faggruppe og ca. 450 inden for de andre nævnte fag. Når H.C. Ørsted Institutet, formentlig i løbet af 1963, står færdigt, vil det rumme alle faggruppens basale fag (matematiske, fysiske og kemiske), bortset fra astronomi. Der foreligger forslag om udvidelse af det-

2

te kompleks med endnu ca. 21.000 m², dels til udvidelse af lokalerne for de allerede i bygningen placerede fag, dels til inddragelse af nye fag.

Instituttet for teoretisk fysik har lokaler dels i institutbygningen på Blegdamsvej, dels i den under færdiggørelse værende institutbygning på Risø-. En udvidelse af bygningen på Blegdamsvej, bl.a. med henblik på NORDITA, Nordisk institut for teoretisk Atomfysik, til en samlet udgift på 8 mill.kr., er under projektering. Herudover kan en yderligere udvidelse af instituttet ventes at blive nødvendig. Denne kan eventuelt

finde sted ved opførelse af en nybygning på det umiddelbart ved siden af instituttet beliggende areal, hvor nu fysisk-kemisk institut er beliggende.

Endelig er der stillet forslag om opførelse af en observatorbolig ved filialobservatoriet i Brorfelde. Udgift 150.000 kr.

Faggruppens investeringsforslag kan herefter resumeres således:

Opførelse og udvidelse af H.C. Ørsted Instituttet .. 53.080.000 kr.
Udvidelse af Institut for teoretisk fysik 9.065.000 "
Filialobservatoriet i Brorfelde 150.000 "

Arbejderne foreslås gennemført således (i 1.000 kr.)s

	1961/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/71	I alt
H.C. Ørsted Instituttet	11.000 +)	12.000 +)	3.000			27.080	53.080
Institut f. teoretisk fysik	1.165 +)	3.300	3.300	1.300			9.065
Filial- observato- riet i Brorfelde		150					150
I alt	12.315	15.300	6.300	1.300		27.080	62.295

Nærmere oplysninger vedrørende de enkelte arbejder findes i bilag 1.

Den naturhistorisk-geografiske faggruppe.

Ved faggruppen var i 1960-61 indskrevet ca. 450 studerende. Der er ansat 27 professorer og 142 andre videnskabsmænd. Undervisningen og forskningen sker på faggruppens 22 institutter. Faggruppen råder over et samlet eget areal på ca. 29.000 m². Under opførelse er Det zoologiske Centralinstitut med ca. 26.500 in².

+) Iværksatte arbejder.

Zoologiske fag.

Opførelsen af Det zoologiske Centralinstitut ventes efter planen fuldført i 1965, og vil da foruden zoologisk studiesamling og laboratorium og museum rumme institutter for almindelig zoologi og for sammenlignende anatomi og zoologisk teknik.

~~De~~ de to nævnte institutter tildelte areal ventes at måtte udvides ved opførelse af en nybygning i tilknytning til komplekset. Igenledes i tilknytning til det zoologiske kompleks er der foreslået opført nybygninger til de to zoofysiologiske laboratorier og det gymnastikteoretiske laboratorium og for et nyt genetisk institut med et areal på 1.560 m^p.

Udvidelserne i tilknytning til Det zoologiske Centralinstituts kompleks på Nørre Fælled kan resumeres således;

1. Institutterne for almindelig zoologi og for sammenlignende anatomi og zoologisk teknik	2.130 m	...	3.200.000 kr.
2. De to zoofysiologiske laboratorier	4.200 m	...	5.500.000 "
3. Det gymnastikteoretiske laboratorium	960 m	...	1.250.000 ..
4. Genetisk instituts nye afdeling	1.560 m ^p	...	2.150.000 "
	8.850 m ²	...	12.100.000 kr.

De arealmæssige forudsætninger er for disse arbejder må tilvejebringes i forbindelse med tilrettelæggelsen af helhedsplanen for det område, der begrænses af Nørre Alle, Jagtvej og Tagensvej.

Geologi, geografi.

Ved kemisk instituts udflytning til det færdige H.C. Ørsted Institut vil mineralogisk-geologisk institut kunne overtage den af kemikerne hidtil benyttede fløj af bygningen Østervoldgade 3-5. Udgiften til ombygning og istandsættelse vil andrage 2.300.000 kr.

Som nævnt i afsnit A, er det tanken at etablere et geologisk centralinstitut omfattende mineralogisk-geologisk institut (mineralogisk museum), Grønlands geologiske undersøgelse og Danmarks geologiske undersøgelse. Såfremt centralinstituttet, som det bl.a. er foreslået, etableres i Den polytekniske Lærestaltes bygning

på Østervold, når denne er frigjort ved lærestaltens udflytning til Lundtofte, er det hensigten at lade geografisk institut indgå heri.

Universitetsafdelingen af det planlagte geologiske centralinstitut påregnes at skulle bruge 25.650 m² og geografisk institut, der nu råder over ca. 2.300 m² (i Gråbrødreannekset), har

opgjort behovet til 7.500 m². Udgiften til opførelse af selvstændige nybygninger hertil er anslået til 33.150.000 kr.

Botaniske og eksperimentelle-biologiske fag.

I og omkring Botanisk Have hører en række institutter inden for de botaniske og eksperimentelle-biologiske fag hjemme. Når bortses fra Botanisk Haves egne bygninger rådes der her over et areal på 8.563 m², men efter en gennemgang af de enkelte institutters behov, skønnes der at være brug for i alt 23.000 m². Den samlede udgift ved disse udvidelser og til ombygning og istandsættelse af de i anvendelse værende lokaler er anslået til 21.337.000 kr.

Den arealmæssige forudsætning for gennemførelsen er, at Den polytekniske Lærestalts Sølvgade-bygning, samt bygningen Østervoldgade 3-5 (mineralogisk-geologisk institut) overtages til disse formål.

Botanisk Have.

Der er stillet forslag om forskellige udvidelsesarbejder for i alt 1.361.000 kr.

Andre institutter.

For de uden for universitetsarealerne liggende institutter er der fremsat følgende forslag:

Ferskvandsbiologisk laboratorium, Hillerød	udvides med	490 m ²	..	535.000 kr.
Marinbiologisk laboratorium, Helsingør	udvides med	1325 "	..	1.680.000 "
Havbiologisk laboratorium, Frederikshavn , nybygning		240 "	..	312.000 "
Arktisk station på Disko	udvides med	450 "	..	565.000 "
		2505 m ²	..	3.092.000 kr.

De til disse udvidelser krævede arealer indgår ikke i de generelle arealplaner.

Nye institutter.

Dor er stillet forslag om oprettelse af følgende nye institutter;

Oceanografisk institut 1710 m² ... 2.220.000 kr.
9 institutter a 750 m² 6750 " ... 8.775.000 "

(Institut for phytokemi, biologisk fysik, molekylærbiologi, proteinkemi, enzymologi, immunologi, serologi, cytokemi og strålebiologi).

De arealmæssige forudsætninger er endnu ikke nærmere afklarede bortset fra, at institut for biologisk fysik forudsættes placeret i tilknytning til de zoofysiologiske laboratorier.

Faggruppens foreslåede udvidelsesprogram kan resumeres således :

Zoologiske fag m.v. (incl. centralinstitut under opførelse) 32.100.000 kr.
Mineralogisk-geologisk museum 2.300.000 "
Geografi, geologi 33.150.000 "
Botaniske og eksperimentelle-biologiske fag 21.337.000 "
Botanisk Have 1.361.000 "
Andre institutter (Ferskvand-, marin- og havbiologisk samt arktisk institut) 3.092.000 "
Oceanografisk institut 2.220.000 "
Andre nye institutter 8.775.000 "
104.335.000 kr.

Arbejderne foreslås gennemført således (i 1.000 kr.)

	1961/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/71	I alt
Mineral.-							
geol.inst.		2.300				25.650	27.950
Geografisk institut						7.500	7.500
Zoolog.cen- tralinstitut+)	4.000	6.000	5.000	5.000			20.000
Alm. zool. og sml. anatomi og zool. teknik (2. etape)				3.200			3.200
Zoofysol. A og B.				5.500			5.500
Gymnastik- teor.lab.				1.250			1.250
Genetisk institut					2.150		2.150
Inst.er omkr. Bot. Have			3.095	3.095		15.147	21.337
Botanisk Have	240	156	380			585	1.361
Ferskvands- biol.lab.					535		535
Marinbiol. lab.			1.680				1.680
Havbiol. lab.					312		312
Arktisk st. på Disko			565				565
Oceanogr. institut					2.220		2.220
"9 nye in- stitutter"					3.000	5.775	8.775
I alt	4.240	8.456	10.720	18.045	8.217	54.657	104.335

Nærmere oplysninger vedrørende de enkelte arbejder findes i bilag 1.

+) Iværksatte arbejder.

Universitetets fællesformål uden for den indre by.

Der er fremsat følgende forslag;

Kedelanlæg, gartnerum på Nørre Pæled 459.000 kr.
Universitetsparkens anlægsmæssige udformning » 657.000 "
Studentergymnastikken 2.400.000 "

Arbejderne er foreslået gennemført således (i 1.000 kr.):

	1961/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/71	I alt
Kedelanlæg på Nr. Pæled		284					284
Lokaler t. gartnerper- sonale t i univ.parken					175		175
Univ.parkens udformning -i-)	400	200	57				657
Studentergym- nas tikken						2.400	2.400
I alt	400	464	57		175	2.400	3.516

Nærmere oplysninger vedrørende de enkelte arbejder findes i bilag 1.

Resumé.

Por udvalget er fremlagt forslag om et investeringsprogram for 10-året 1961-71 på i alt 267.241.000 kr., der fordeles sig således på hovedgruppernes

Indre by m.v. 27.095.000 kr.
Det lægevidenskabelige fakultet 70.000.000 "
Det matematisk-na tur videnskabelige fakultet 166.630.000 "
indre fællesformål 3.516.000 "
I alt 267.241.000 kr,

+) Iværksatte arbejder.

2. ÅRHUS UNIVERSITET.

A. Arealproblemer»

Nuværende situation.

I betænkning nr. 201 udtaltes, at alle de projekter, som omfattedes af den da opstillede 10-års plan, ville kunne realiseres indom for de allerede til rådighed værende arealer, d.v.s. Universitetsparken og det trekantede areal nord for universitets-hovedbygningen, som man da forventede at få tilladelse til at disponere over. Man forudså dog nødvendigheden af visse mindre reguleringer i forhold til de militære arealer. Udover de af 10-års udvalget da foreslåede projekter ville der - når indregnedes arealer, man naturligt ventede på et tidspunkt at få rådighed over, (Århus Savværk og Høegh G-uldbergsgades kaserne) - være en udvidelsesreserve på 44.000 m etageareal. Udvalget fandt det dog meget ønskeligt, at man søgte at sikre arealer med henblik på udvidelsesmulighederne på længere sigt og henviste i den forbindelse bl.a. til, at det må anses for meget ønskeligt, at det nuværende universitetsanlægs åbne parkkarakter kan bevares.

Erhvervelse af arealer.

Efter betænkning nr. 201's afgivelse har Århus kommune overladt universitetet rådigheden over det nævnte areal nord for hovedbygningen, og med finansudvalgets tilslutning har man i december 1959 erhvervet et 14.000 m stort areal nordøst for Universitetsparken, den såkaldte Barnow'ske grund. Man har tillige fortsat forhandlingerne med forsvarsministeriet om overdragelse af arealerne, der anvendes til Høegh Guldbergsgades kaserne, og til øvelsesplads (Galgebakken). Det foreløbige resultat heraf er, at en rømning af Høegh Guldbergsgades kaserne kan ske med kort varsel og gennemfares inden for det tidsrum, som må forventes at medgå til planlægning og projektering af institutterne under den naturhistorisk-geografiske faggruppe, som ønskes placeret dér. Galgebakken vil imidlertid ikke uden videre kunne rømmes i sin helhed og også en delvis frigørelse vil volde vanskeligheder. Fra forsvarsministeriets side er udgangspunktet for universitetets overtagelse af arealet 1966. Forhandlinger om fremskyndelse af denne frist er nu optaget.

På denne baggrund kan der gøres følgende status for universitetsarealet:

Nuværende universitetsarealer;

Universitetsparken med tilstødende erhvervede arealer
(med tillægsareal)..... 248.000 m²

Arealer, om hvis erhvervelse der forhandles:

Høegh Guldbergsgades kaserneareal 22.638 m²
Galgebakken 52.886 "
Statens avissamling (der flyttes til
statsbibliotekets nybygning i løbet
af 1962)..... 3.652 "
Århus Savværk..... 9.380 "
I alt (incl. tillægsareal 7.444 m²)..... 96.000 "
I alt 344.000 m²

Med udgangspunkt i en udnyttelsesgrad⁺⁾ på 0,4 for arealer i og ved Universitetsparken, herunder de militære arealer, på 0,5 henholdsvis 0,8 for de to omliggende arealer, vil der på det samlede areal 344.000 m² kunne placeres ca. 140.000 brutto etage m². Be eksisterende, under opførelse værende eller færdigprojekterede bygninger andrager i alt .. 80.000 m². For udvalget foreliggende konkrete forslag til nybygninger, jfr. nedenfor, med i alt..... 68.400 m²
I alt .. ca. 148.000 m²

Udvalgets stilling til de fremsatte byggeforslag fremgår af det nedenfor anførte. Uanset at der i nogle tilfælde foreslås en udsættelse af arbejdernes udførelse til den anden 5-ars periode, fremgår det, at allerede de konkret formulerede byggeplaner viser et deficit i etagearealmulighederne. Hertil kommer et skønnet udvidelsesbehov på længere sigt på ca. 80.000 m² brutto etageareal. Uanset at dette behov for en dels vedkommende strækker sig ud over 10-års perioden, må det allerede nu tages i betragtning ved plan-

+) Forholdet mellem bebyggelsens bruttoetageareal og grundens areal med tillæg af en del af det tilgrænsende gadeareal (tillægsareal).

lægningen af arealerhvervelserne, som således i alt på længere sigt skulle udgøre ca. 150.000 m², (anslået gennemsnitlig udnyttelsesgrad 0,6).

Udvalget kan således anbefale, at overtagelsen af de militære arealer, Høegh G-uldbergsgades kaserne og Galgebakken effektueres hurtigst muligt, og at der - ved aftale bl.a. med forsvarsministeriet og Århus kommune, der ejer store, velbeliggende arealer - sikres universitetet sådanne arealer i umiddelbar tilknytning til Universitetsparken, at de giver mulighed for en bebyggelse af en størrelsesorden 90 - 100.000 brutto etage m².

Generalplanen for bygningernes placering.

Ved planlægningen af arealernes udnyttelse har man lagt vægt på at opnå en funktionel placering af bygningerne for de enkelte fag og fagområder, således at beslægtede og samarbejdende områder bygningsmæssigt placeres nær hinanden, og således at statsbibliotekets beliggenhed i arealets nordvestre hjørne og kommunehospitalets beliggenhed umiddelbart øst for arealet tages i betragtning ved placeringen af henholdsvis de humanistiske og samfundsvidenskabelige fagområder og de lægevidenskabelige institutter. Man har videre måttet se til, at de fagområder, hvis videre udbygning måtte skønnes mest pladskrævende, placeres således at udvidelser kan finde sted i så nær tilknytning som muligt til de bestående institutter. Udfra disse betragtninger har man opstillet følgende generalplan:

Humaniora, teologi og samfundsvidenskaberne får overladt den nordlige og nordøstlige del af Universitetsparken, hvor hovedbygningen og de nuværende institutter for matematik og fysik er placeret. De tre fakulteter, hvis fagområder er nært beslægtede, placeres således bygningsmæssigt i nær sammenhæng og i umiddelbar tilknytning til statsbiblioteket. Udvidelsesmuligheder skal søges på arealer nordvest for parken.

Det lægevidenskabelige fakultets institutter for grundvidenskabene ligger i Universitetsparken med en placering, som afgiver visse udvidelsesmuligheder på stedet. Institutterne for de kli-

nisk betonede fag er placeret og må udvikles i tilknytning til de umiddelbart syd, øst og nord for Universitetsparken liggende hospitaler. Udvidelsesmuligheder findes nord og nordøst for parken, herunder på den erhvervede **Barnow'ske** grund.

Det naturvidenskabelige fakultet. Institutterne inden for dette fakultets to faggrupper placeres i parkens sydvestlige og vestlige del, således at institutterne under den matematisk-fysiske faggruppe placeres på Galgebakken umiddelbart syd for de kemiske institutter, og institutterne under den naturhistorisk-geografiske faggruppe sydøst herfor på det nuværende **Høegh Guldbergs-gades** kaserneareal. Udvidelsesmuligheder findes vest for parken, herunder på Langelandsgades kasernes areal. Fakultetet fremhæver, at det er en forudsætning for iværksættelse af byggeriet på Galgebakken, at de fornødne udvidelsesarealer er sikret.

Administrationen, spisestuer m.v. placeres på arealer umiddelbart nord for selve Universitetsparken.

B. Byggeplaner.

Afsluttede eller igangsatte arbejder.

Den bygningsmæssige udvikling siden 1956 har været således:

Afsluttede;

Normal-anatomisk institut	3,8	mill.	kr.
Matematisk institut	1,9	"	"
Tilbygning til hovedbygningen (humaniora)	0,3	"	"
Ombygning til fysisk institut, etape I.	0,4	"	"

Igangværende arbejder;

Kemiske institutter (fuldført efteråret 1961) .. 9,8 mill. kr.

Færdigprojekterede arbejder, hvortil der foreligger bevilling;

Administration, spisestuer, Studenternes Hus m.v. .. 5,5 mill.kr.
Geografisk institut 1,3 "

De hernævnte arbejder, bortset fra normal-anatomisk institut, hviler med tidsmæssige forskydninger på investeringsprogrammet 1958/59 - 1963/64 og dermed på betænkning nr. 201.

I det følgende vil de over for udvalget stillede konkrete forslag om byggearbejder til påbegyndelse i den første 5-årsperiode blive gennemgået fakultet for fakultet, idet dog behandlingen af det humanistiske, det teologiske og det økonomiske og juridiske fakultet af praktiske grunde må ske under ét.

Det humanistiske, det teologiske og det økonomiske og juridiske fakultet.

Ved det humanistiske fakultet var i 1960-61 indskrevet ca. 500 studerende. Der er ansat 25 professorer og 19 andre videnskabsmænd, (lektorer, amanuenser og videnskabelige assistenter/. Undervisningen foregår udover i fællesauditorier tillige med forskningen på fakultetets 16 institutter. Fakultetet råder over et samlet eget areal på 1.977 m^o, heraf 1.733 i hovedbygningen.

Ved det teologiske fakultet var i 1960-61 indskrevet ca. 150 studerende. Der er ansat 6 professorer og 5 andre videnskabsmænd. Undervisningen foregår udover i fællesauditorier tillige med forskningen på fakultetets 5 institutter. Fakultetet råder over et samlet eget areal på 693 m i hovedbygningen.

Ved det økonomiske og juridiske fakultet var i 1960-61 indskrevet ca. 500 studerende. Der er ansat 12 professorer og 9 andre videnskabsmænd. Undervisningen foregår udover i fællesauditorier sammen med forskningen på fakultetets 8 institutter. Fakultetet råder over et samlet eget areal på 1.355 m^P i hovedbygningen.

Auditorier og andre fælles lokaler.

De tre fakulteter råder over i alt 690 m² til auditorier m.v. i hovedbygningen.

Det samlede areal til rådighed for de tre fakulteter er her efter, i hovedbygningen ca. 4.470 m², uden for hovedbygningen 240 m².

Fakulteterne har opgjort deres samlede arealbehov indtil 1965 således:

Humaniora.....	5-320 in
Teologi,	3.120 "
Auditorier og andre fælles arealer	2.000 "
Samfundsvidenskaberne	<u>7.000 "</u>
	I alt 17.440 m ²

Dette lokalebehov vil delvis blive imødekommet ved administrationens og spisestuernes flytning til den for disse formål planlagte bygning nord for hovedbygningen, ved overtagelsen af den nuværende bygning for institutterne for matematik og fysik og ved geografisk instituts flytning til den planlagte nybygning for dette institut, men der må tillige opføres en nybygning ved hovedbygningen med et areal på 4.000 m².

Ved disse omflytninger og nybygninger vil det humanistiske og det teologiske fakultet i hovedbygningen med nybygning få rådighed over 10.430 m², og det økonomiske og juridiske fakultet i institutbygningen over 7.080 m². Udgifterne til disse planer er anslået til følgende beløb:

Nybygning.....	3-800.000 kr.
Ombygning af hovedbygningen	450.000 "
Istandsættelse af bygningen for fysisk og matematisk institut (gl. hovedbygning)	<u>1.100.000 "</u>
	I alt 5.350.000 kr.

Planens gennemførelse forudsætter dels opførelse af bygningen for administration og spisestuer LUV,, hvortil bevilling foreligger, dels opførelse af nybygninger for fysisk institut og matematisk institut og derigennem overtagelse helt eller delvis af Galgebakken.

Det under det humanistiske fakultet hørende musikvidenskabelige institut er placeret i parkens sydlige del med et etage-
2

areal på 240 m . Der foreslås opført en tilbygning til institut-
tet på 450 m² til en anslået udgift af 400.000 kr.

Det ligeledes under fakultetet hørende kunsthistoriske institut, som for tiden har lokaler i hovedbygningen, foreslås anbragt i en særlig bygning i Vennelystparken syd for Universitetsparken. Instituttet skal rumme 840 m² til en anslået udgift af 800.000 kr. Bygningen skal opføres i tilknytning til en nybygning for den selvejende institution Århus Kunstmuseum.

De samlede udgifter ved de 3 fakulteters udvidelsesplaner for det første 5-år andrager herefter 6.550.000 kr.

Arbejderne er foreslået gennemført således (i 1.000 kr.):

	Ombygning af gl. hovedbygning x)	Musikvidenskabeligt institut	Ombygning af ny hovedbygning	Nybygning til humaniora og teologi	Kunsthistorisk institut	I alt
1961-62	475x)					475
1962-63		400				400
1963-64			450			450
1964-65	625			1.600		2.225
1965-66				2.200	800	3.000
1966-71	-	-		-	-	-
1961-71	1.100	400	450	3.800	800	6.550

I bilag 2 findes nærmere oplysninger vedrørende de enkelte arbejder.

Ved det lægevidenskabelige fakultet var i 1960-61 indskrevet ca. 1.000 studerende. Der er ansat 25 professorer og 47 andre videnskabsmænd. Undervisningen og forskningen foregår dels på institutterne, hvoraf der er 8, heraf 3 på Århus kommunehospital, dels på kommunehospital og andre hospitaler i Århus. Fakultetet råder over et samlet eget areal i Universitetsparken på 11.400 m². xjIværksatte arbejder.

Fakultetet har foreslået følgende udbygningsplan:

Biokemisk institut	3.000 m ²	2.880.000 kr.
Institut for medico-fysik og eksperimentel medicin	5.000 "	5.000.000 "
Institut for almindelig patologi og endokrinologi	5.000 "	5.500.000 "
Institut for hygiejne	4.400 "	5.000.000 "
	17.400 m ² ...	18.380.000 kr.
Ombygning til fysiologisk institut		318.000 "
Ombygning til farmakologisk institut m.v.		500.000 "
Ombygning til neurofysiologisk institut		300.000 "
Den samlede udgift ved fakultetets udbygning andrager således		19.498.000 kr. =====

Der foreligger tillige indstilling om køb af en landbrugs-ejendom til indretning af dyrestalde for forsøgsdyr til fælles brug for fakultetet.

Biokemisk institut vil kunne opføres i Universitetsparken og institut for medico-fysik og eksperimentel medicin på den såkaldte Barnow'ske grund, medens de øvrige nybygninger vil kræve arealerhvervelser.

Arbejderne er foreslået gennemført således (i 1.000 kr.):

	Inst.f. medi- cinsk bioke- mi	Inst. f. ekspe- rimen- tel me- dicin og me- dico- fysik	Ombygn. af fy- siolo- gi-bio- kemi	Inst. f. pato- logi	Ombygn. til alm. farma- kolo- gisk insti- tut m.v.	Inst. f. hygi- ejne	Ombygn. til neu- rofysio- logisk institut	I alt
61-62	500							500
62-63	2.380	500						2.880
63-64		4.500	318	500				5.318
64-65				3.000				3.000
65-66				2.000	500	2.500		5.000
66-71						2.500	300	2.800
61-71	2.880	5.000	318	5.500	500	5.000	300	19.498

I bilag 2 findes nærmere oplysninger vedrørende de enkelte arbejder.

Det naturvidenskabelige fakultet.

Den matematisk-fysiske faggruppe.

Ved faggruppen var i 1960-61 indskrevet ca. 240 studerende. Der er ansat 12 professorer og 39 andre videnskabsmænd. Undervisningen foregår tillige med forskningen på faggruppens 3 institutter.

Ved færdiggørelsen af nybygningen for de kemiske institutter i løbet af indeværende finansår vil denne faggruppe råde over følgende arealer;

Institutterne for matematik og fysik 7.000 m^P
De kemiske institutter 9.600 m^O

Efter en række overvejelser af mulighederne for en udvidelse af institutterne for matematik og fysik har man, som det fremgår af afsnit A) Arealproblemer, truffet beslutning om at fraflytte de nuværende bygninger, idet der opføres nybygninger for disse institutter på Galgebakkearealet syd for de kemiske institutter.

Faggruppens institutter er i sin tid planlagt ned henblik på en samlet årlig tilgang af studerende på 40-60, men allerede i 1961 er tilgangen på 120 nye studerende.

P

Faggruppen har opgjort sit samlede behov til 23.000 m² i fælles bygningskompleks for de 2 institutter. Udgiften hertil er anslået til i alt 28 mill.kr. Herudover er der stillet forslag om, at der opføres en bygning til brug for Regnecentralen. Det beregnede lokalebehov er 3.000 m², og udgiften er anslået til 3,5 mill.kr.

Gennemførelsen af faggruppens byggeplaner forudsætter, at universitetet får rådighed over det militære tilhørende areal Galgebakken. Fakultetet understreger, at det tillige er en forudsætning, at der fås sikkerhed for en senere disposition over arealerne tilhørende Langelandsgades kaserne vest for Langelandsgade.

Arbejderne er foreslået gennemført således (i 1.000 kr.):

	Kemi x)	Fysik og matematik	Regne- centra- len	Barakker til reg- necentra- len	Kemisk bioke- mi	I alt
61-62	4.000	500		730		5 230
62-63		6.000	1.000			7.000
63-64		10.000	2.500			12,500
64-65		11.500			900	12.400
65-66					2.000	2.000
66-71	-	-	-	-	-	-
61-71	4.000	28.000	3.500	730	2.900	39.130

I bilag 2 findes nærmere oplysninger vedrørende de enkelte arbejder.

Den naturhistorisk-geografiske faggruppe.

Ved faggruppen var i 1960-61 indskrevet ca. 10 studerende. Der er ansat 3 professorer og 4 andre videnskabsmænd. Undervisningen foregår tillige med forskningen på faggruppens 3 institutter.

Denne faggruppe er endnu rent bygningsmæssigt i sin første begyndelse og råder for tiden kun over lokaler i hovedbygningen til geografisk institut på 128 m². Der anvendes visse lokaler i den selvejende institution naturhistorisk Museum til faget zoologi, og faget geologi er midlertidigt anbragt i lokaler i de kemiske institutters nybygning.

I betænkning nr. 201 foresloges som 1. etape opførelse af en bygning for geografisk institut og en tilbygning til Naturhistorisk Museum til zoologisk institut. På dette grundlag er der stillet en bevilling på 1.429.000 kr. til rådighed til geografisk institut, og universitetet har ansøgt om en projekteringsbevilling til zoologisk institut, hvortil udgiften er anslået til i alt 850.000 kr.

Det er hensigten at søge begge disse arbejder påbegyndt snarest og gennemført inden 1. september 1962.

Som 2. etape af faggruppens udbygning er stillet forslag om:

x) Iværksatte arbejder.

Udvidelse af zoologisk institut 4.200 m 4.000.000 kr.
 Udvidelse af geografisk institut 3.100 m² 2.900.000 "
 Oprettelse af inst i t i utbygninger for følgende nye in-
 stitutter:

Zoofysiologi, biologisk kemi, genetik og mikrobiologi 3.500 m 3.300.000 "
 Botanik og plantefysiologi 3.000 " 2.900.000 "
 Geologi og palæontologi 4.200 " 4.000.000 "

Gennemførelsen af disse byggerier forudsætter overtagelse af det nu af Høegh Guldsbergsgades kaserne anvendte areal.

Universitetet har herudover stillet forslag om, at der under det naturvidenskabelige fakultet optages en undervisning i legemsøvelser som fag til naturvidenskabelig embedseksamen, således som det er tilfældet ved Københavns universitet. Dette spørgsmål rummer en række problemer, som endnu er uafklarede. Efter forslaget skal der uden for Universitetsparken opføres en bygning for institut for legemsøvelser med tilhørende idrætshal med et samlet areal

2 på ca. 3.500 m², hvortil kommer udendørs anlæg på 15-20.000 m².

Der foreligger endnu ikke overslag over udgifterne ved dette arbejde.

Arbejderne er foreslået gennemført således (i 1.000 kr.):

	Geo- gra- fi I xx)	Zoo- logi I - bota- nik I	Geo- logi I	Zoo- logi II	Geo- gra- fi II	Zoo- fysio- logi og ge- netik m.v.	Bota- nik II	Geo- logi II	I alt
61-62	600	500							1.100
62-63	829	350	500	1.500					3.179
63-64			1.500	2.000	500				4.000
64-65				500	2.400	1.000	1.000		4.900
65-66						2.300	1.900	2.000	6.200
66-71									23.350 ¹⁾
61-71	1.429	850	2.000	4.000	2.900	3.300	2.900	2.000	42.729

I bilag 2 findes nærmere oplysninger vedrørende de enkelte arbejder.

xx) Arbejder, hvortil bevilling foreligger.

1) Anslået for faggruppen som helhed.

Administration, spisestuer, Studenternes Hus m.v.

I overensstemmelse med betænkning nr. 201 er der stillet en bevilling til rådighed til opførelse af en nybygning for universitetets administration, spisestuerne og et Studenternes Hus m.v. Udgifterne er anslået til i alt 5.496.000 kr., hvoraf 500.000 kr. er tilvejebragt ved indsamling. Arbejdet ønskes gennemført således (i 1.000 kr.):

1961-62	1962-63	1963-64
750	4.000	750

Det har endnu ikke været muligt at opgøre universitetets lokalemæssige udvidelsesbehov for 2, halvdel af 10-året. Der foreligger her kun en række skønsmæssige ansatte arealbehov, som kan opgøres således:

Humanistiske fagområder	10.000 m ²
Naturhistorisk-geografiske faggruppe-.....	23.000 "
Matematisk-fysiske faggruppe . . . r. o. . . ,	23.000 "
Lægevidenskabelige fakultet	15.000 "
Andre formål.....	<u>10.000 "</u>
	31.000 m ²

3. Bt tredje universitet.

Som omtalt i afsnit III er udvalget af den opfattelse, at der bør tilvejebringes en aflastning af de to universiteter ved oprettelsen af endnu et universitet, idet prognoser som nævnt viser, at antallet af universitetsstuderende i løbet af 10-året vil stige til omkring 20.000, hvilket tal overstiger de to universiteters optimale undervisningskapacitet, og at antallet vil blive yderligere forøget i næste 10-år.

Udvalget er bekendt med, at der fra forskellig side er rettet henvendelse til undervisningsministeren om oprettelse af endnu et universitet; således fra stedlige myndigheder og organisationer i Haderslev, Odense og Ålborg. Der er til ministeren afgivet et af et lokalt udvalg udarbejdet forslag om opbygning af et medicinsk fakultet i Odense.

Det er udvalgets opfattelse, at der snarest muligt bør træffes en principiel beslutning i spørgsmålet om indretning af endnu et universitet, således at der i den periode, hvor de to nuværende universiteter kan påtage sig undervisningen af det samlede antal studerende kan foretages en omhyggelig planlægning, og de nødvendige bygningsarbejder kan påbegyndes til det rigtige tidspunkt. Man skal ikke mindst fremhæve, at det - uanset hvor et universitet skal lægges - er nødvendigt så hurtigt som muligt at erhverve de fornødne arealer, som må være af betydelig størrelse. Udvalget har måttet forudsætte, at den igangværende stigning i antallet af studerende i det lange løb vil fordele sig på samtlige fakulteter, og at der derfor med tiden vil blive tale om et fuldt udbygget tredje universitet eller dog et universitet med 3 eller 4 fakulteter. Imidlertid vil de nuværende fakulteter nå deres maksimale udnyttelseskapacitet på forskellige tidspunkter, og man forudser derfor en etapevis oprettelse. Udvalget ønsker at understrege, at et nyt universitet bør opbygges med fuldt udbyggede fakulteter. Ved en etapevis opbygning bør første etape bestå i oprettelse af et lægevidenskabeligt fakultet, idet de to nuværende fakulteter næppe hensigtsmæssigt kan udbygges til at bestride undervisningen af det kommende antal studerende. Det københavnske fakultet havde i 1960 i alt 1832 studerende, heraf 345 tilmeldte til begynderundervisningen. For Århus universitet var de tilsvarende tal 984 og 128. Den samlede tilgang

til de lægevidenskabelige fakulteter beregnes at ville stige til 700 årligt fra midten af 60'erne og under i øvrigt lige forudsætninger at holde sig i hvert fald på dette niveau over en årrække. Efter det københavnske fakultets opfattelse bør dette ikke udvides udover en årlig tilgang på 400 som yderste maksimum, og dette kun for et kortere åremål. Man peger herved på ulemperne ved meget store fakulteter. Det vil derfor være nødvendigt at aflaste det københavnske fakultet, og dette kan næppe ske ved en tilsvarende udbygning af det århusianske, som i så fald ville få nogenlunde samme størrelse som det københavnske. Det københavnske fakultet har udtalt sig til fordel for oprettelse af endnu et fakultet, men mener, at flere argumenter taler for at placere dette under Københavns universitet. Det århusianske fakultet har anmodet om, at spørgsmålet gøres til genstand for en kommissionsbehandling.

Nærværende udvalg mener ikke at burde tage stilling til, hvor et eventuelt tredje universitet, begyndende som et tredje lægevidenskabeligt fakultet, bør placeres geografisk. Man skal pege på, at der ved afgørelsen af dette spørgsmål er en lang række faktorer at tage i betragtning, f.eks.:

Et universitets behov for et bredt akademisk milieu, bl.a. af hensyn til rekrutteringen af ikke-heldagsbeskæftigede lærere.

Et lægevidenskabeligt fakultets særlige behov for en betydelig hospitalskapacitet.

Mulighederne for samarbejde med andre institutioner for højere undervisning og forskning.

Et almindeligt landsplanlægningssynspunkt, herunder spørgsmål om placering i et naturligt rekrutteringsområde for studerende.

Mulighederne for at erhverve velbeliggende og tilstrækkeligt store arealer.

Udvalget har ikke ment på dette tidspunkt at burde foretage en vurdering af udgifterne ved oprettelse og drift af endnu et lægevidenskabeligt fakultet. Man kan oplyse, at der i den ovennævnte af et lokalt udvalg afgivne betænkning om opbygning af et medicinsk fakultet i Odense er regnet med en bygningsudgift på 19 mill.kr. og en årlig driftsudgift på ca. 5 mill.kr. for et lægevidenskabeligt fakultet med en årlig tilgang på omkring 90 studerende. Der er her bortset fra udgifterne til oprettelse og drift af et videnskabeligt bibliotek.

Udvalget anbefaler, at der snarest muligt træffes en principbeslutning om oprettelse af endnu et universitet, og at der derefter nedsættes et udvalg til udarbejdelse af de nærmere planer for dets oprettelse, herunder den tidsmæssige gennemførelse og rækkefølgen for den faglige udbygning.

Det er udvalget magtpåliggende at understrege, at de for Københavns og Århus universiteter foreslåede samlede udbygningsplaner i væsentligt omfang må gennemføres, uanset om der oprettes et nyt universitet, idet de er opstillet på forudsætninger om antal af studerende, som under alle omstændigheder vil opfyldes.

4. Kollegier.

Efter den gennemførte forhøjelse af bevillingerne til Ungdommens uddannelsesfond er en løsning af de studerendes boligproblem det mest påtrængende studentensociale spørgsmål. De stigende vanskeligheder for de studerende ved at skaffe sig tilfredsstillende boligforhold, i adskillige tilfælde ved overhovedet at skaffe sig et logi, kan på afgørende måde komme til at øve indflydelse på den forventede studentertilgang, herunder på fordelingen mellem de respektive universiteter. Den enkelte studerendes boligforhold er endvidere af afgørende betydning for en hensigtsmæssig gennemførelse af studiet.

Antallet af kollegiepladser for universiteterne og de højere læreanstalter andrager for tiden i København godt 1.900 og i Århus små 600.

På foranledning af udvalget vedrørende de studerendes og videnskabsmændenes økonomiske vilkår, er der foretaget en undersøgelse af de studerendes boligforhold, for hvilken der nærmere er redegjort i udvalgets betænkning I, (betænkningens afsnit IV, C, pg.31 ff, og side 156-160); det fremgår heraf, at der allerede i 1959 var et væsentligt udækket kollegiebehov, som i løbet af det kommende 10-år forventes at vokse betydeligt i overensstemmelse med den forøgede tilgang til den højere uddannelse.

I forbindelse med udflytningen af Danmarks tekniske Højskole til Lundtofte, blev der oprettet en selvejende institution "Kollegieselskabet af 1960¹" under undervisningsministeriet. Denne institution er nu blevet udvidet til at omfatte samtlige højere læreanstalter og omfatter herefter tre afdelinger, én med særligt henblik på studerende ved Den polytekniske Lærestalt, Danmarks tekniske Højskole og Danmarks Ingeniørakademi, én med særligt henblik på studerende ved Københavns universitet og de højere læreanstalter i øvrigt i København og omegn og én med henblik på studerende ved de højere læreanstalter i Århus.

Det er i selskabets fundats direkte udtalt, at det i forbindelse med den polytekniske lærestalts udflytning til Lundtofte bør tilstræbes at tilvejebringe mindst 4.000 kollegiepladser, hvoraf ca. 1.000 bør stilles til disposition for studerende fra andre højere læreanstalter.

Eksakte opgørelser over de samlede behov for kollegieværelser m.v. foreligger ikke; i forbindelse med boligstøttelovens revision er det anslået, at der vil blive brug for ca. 8.000 værelser og 8-900 lejligheder for gifte studerende i det kommende 10-år, med et særligt pres på den første 5-års periode. Nærværende udvalgs undersøgelser over studentertilgang m.v. bestyrker denne antagelse. Man har dog ment foreløbig at burde begrænse opgørelserne til det første 5-år, således at der i øvrigt må foretages justeringer på grundlag af de indvundne erfaringer.

På denne baggrund bemærkes følgende:

København.

Man er opmærksom på, at Den polytekniske Lærestalts flytning til Lundtofte rummer særlige problemer, også af boligmæssig karakter, der selvfølgelig gør et særligt kollegiebyggeri i tilslutning til opførelsen af den nye lærestalt.

Når henses til, at der allerede findes et udækket behov for kollegiepladser til studerende fra de andre højere lærestalter i Københavns-området, og at alene stigningen i antallet af studerende ved Københavns universitet i løbet af 10-året må forventes at blive af omtrent samme størrelsesorden som det samlede antal studerende ved Den polytekniske Lærestalt, har man ikke ment at kunne anslå det foreløbige behov for kollegiepladser til disse andre lærestalter til mindre end 3.000, eller samme tal som for de ingeniørstuderende fastslået. Man må således mene, at der indenfor de kommende år bør tilvejebringes i alt ca. 6.000 nye kollegiepladser i Københavns-området.

Århus.

På grundlag af stigningen i antallet af studerende og udviklingen inden for den private værelsesudlejning må man anse det for meget påkrævet, at der inden for 5-års perioden årligt tilvejebringes 400 kollegieværelser i Århus, dog således at de første 800 om muligt bør være klar til 1. september 1963; det samlede antal vil som foran nævnt være at regulere under hensyn til udviklingen inden for perioden.

Tredie universitet.

I forbindelse med oprettelsen af et nyt universitet vil det være meget påkrævet, at man fra starten søger at tilvejebringe et passende antal kollegiepladser.

Konklusion.

Det er således udvalgets opfattelse, at der i de kommende år bør tilvejebringes ca. 8.000 kollegieværelser, hvortil kommer et vist antal i forbindelse med oprettelsen af et tredje universitet.

Dette byggeri, hvis anskaffelsessum vil ligge omkring en størrelsesorden på 250 mill.kr., forudsættes i væsentligt omfang finansieret inden for boligstøttelovens rammer.

V. Afsluttende bemærkninger.

Med nærværende betænkning har udvalget afgivet en foreløbig oversigt over universiteternes investeringsbehov i 10-året 1961/62-1970/71- Kun for det første fem-år, 1961/62 - 1965/66, er investeringsønskerne fordelt på de enkelte finansår, men selve placeringen af konkrete arbejder i de enkelte finansår kan ikke i alle tilfælde tages som udtryk for, at udvalget har taget endelig stilling til arbejdets udførelse på det nævnte tidspunkt, eller til arbejdets udførelse overhovedet. Således er der ikke taget konkret stilling til fremsatte forslag om oprettelse af nye institutter i forbindelse med ny- eller ombygninger.

Betænkningens formål er således at angive størrelsesordenen for investeringerne i universiteternes bygningsmæssige udvidelse såvel i 10-året som helhed, som i de enkelte år af den første fem-års periode.

Som det vil være fremgået, hviler en stor del af forslagene på forudsætninger, der ligger uden for det konkrete forslag, hyppigst erhvervelse af arealer eller frigørelse af arealer eller lokaler, som forud er brugt til andet universitetsformål, og gennemførelsen kræver derfor en meget omhyggelig planlægning. Den af universiteterne angivne tidsfølge vil således ofte hvile på - i visse henseender - usikre forudsætninger. Det er udvalgets opfattelse, at der bør tilrettelægges et investeringsprogram, hvis faste punkter er de samlede summer år for år, snarere end de enkelte konkrete arbejder. Derved kan man sikre sig, at universiteterne, såfremt nogle arbejder må udsættes, kan bringe andre arbejder til udførelse på et tidligere tidspunkt end planlagt, således at udsættelse af et enkelt eller flere arbejder ikke skal betyde, at gennemførelsen af programmet som helhed forsinkes. Kun på den måde kan man opnå, at universiteterne kan tilendebringe samtlige nødvendige arbejder inden for rimelige frister. Det må dog være en forudsætning, at de behovsmæssige forudsætninger for at rykke et arbejde frem er til stede, allerede under hensyn til universitetsinvesteringernes indpasning i den generelle investeringsplanlægning.

Udvalget ønsker stærkt at understrege det betydningsfulde i, at der i god tid, inden det planlagte iværksættelsestidspunkt, gives bevilling til detailprojektering af de enkelte arbejder, således at

det nødvendige grundlag for bevilling til udførelse og for meddelelse af iværksættelsestilladelse kan foreligge betids.

Det er udvalgets hensigt at fortsætte sit arbejde med henblik på yderligere at konkretisere universiteternes udvidelsesbehov og at á jourføre investeringsprogrammet i overensstemmelse med udviklingen.

København, den 27.oktober 1961.

S. Albinus H. Bach J. Dich P. Gersmann Carl Iversen

Vagn Jensen E.A. Koch Leo Nielsen Agnete Vøhtz
(formand)

Bj. Brynskov J. Harder Rasmussen

Nærmere oplysninger vedrørende de enkelte arbejder
i første femår ved
KØBENHAVNS UNIVERSITET.

Indre by.

Historisk og slavisk institut. 1.823.000 kr. 1961/62 - 62/63.
Det historiske institut, der for tiden er placeret i Studiegården og det slaviske institut agtes indrettet i Bispetorvejendommen, hvor der tillige vil blive indrettet forskellige fælleslokaler. Udførelse af dette arbejde er en forudsætning for udvidelse af lokalerne til

Økonomisk institut og institut for samtidshistorie og statskundskab. 308.000 kr. 1961/62 - 62/63.
Disse institutter, der har lokaler i Studiegården, agtes udvidet på stedet ved overtagelse af de hidtil af historisk institut benyttede lokaler.

Musikvidenskabeligt institut. 1.388.000 kr. 1964/65.
Instituttet har til huse dels i universitetets ejendom Bredgade 62 dels i lejede lokaler i Kunstindustrimuseet, i hvilke lokaler det ikke kan forblive. Det ønskes anbragt i tilslutning til den selvejende institution Musikhistorisk Museum. Det er en forudsætning, at universitetet kan erhverve ejendommene Åbenrå 26-30.

Børnepsykologisk klinik. 1.135.000 kr. 1964/65.
Klinikken er indrettet i lejede lokaler, der formentlig må fraflyttes inden for de nærmeste år. Lokalebehovet andrager 1419 m².

Kommunitetsbygningen. 956.000 kr. 1961/62 og 1964/65-65/66.
Bygningen vil etapevis blive indrettet til brug for administrationen, efterhånden som den rømmes af zoologisk studiesamling -

ved dennes udflytning til Zoologisk Centralinstitut og af universitetets spisestuer, som må flyttes til større lokaler.

Zoologisk museums hovedbygning i Krystalgade. 1.428.000 kr. 1964/65 - 1965/66.

Bygningen bliver ledig ved museets udflytning til nybygningen i Universitetsparken, som efter planen finder sted i løbet af 1964/65. Bygningen vil derefter blive ombygget og indrettet til anden brug, men planerne for dens anvendelse er endnu ikke endeligt afklarede.

Gråbrødrekomplekset. 202.000 kr. 1964/65.

Zoologisk museums ornitologiske afdeling vil fraflytte lokaler i dette kompleks i 1964/65, som derefter vil blive indrettet til andre, endnu ikke bestemt angivne formål, formentlig de orientalistiske fag eller geografisk institut.

De ny erhvervede ejendomme.

Dyrkøb-Skindergade. 1.145.000 kr. 1964/65 og

Fiolstræde-Krystalgade. 4.000.000 kr. 1963/64,

i alt ca. 6.500 m^P vil blive indrettet til universitetsformål, så hurtigt som man kan frigøre sig for de eksisterende lejemål, Ejendommen Fiolstræde-Krystalgade vil i det væsentligste være frigjort pr. 1. oktober 1963.

Studiegårdskarréen. 5.600.000 kr. 1964/65-65/66.

Ved istandsættelser og ombygninger vil der i karréen Studie-stræde-Larsbjørnstræde-Sct.Pedersstræde-Studiegården kunne indvindes ca. 7.000 m^P brutto-etageareal til universitetsforraal.

Man skal understrege betydningen af disse sidstnævnte arbejder, som afgørende vil forøge lokalekapaciteten.

Det lægevidenskabelige fakultet.

Medicinsk-anatomisk institut, 6.300.000 kr. 1963/64-64/65.

Udvidelsen af instituttet, der er beliggende i Universitetsparken, består dels i ombygning og istandsættelse af bygningens sydfløj, som forventes inddraget til instituttets brug i 1963/64 ved flytningen af institut for alm. zoologi og institut for sammenlignende anatomi og zoologisk teknik til Zoologisk Centralinstitut, dels i opførelse af en til- eller påbygning på ca. 3.000 m² netto.

Fysiologi-komplekset. 35.925.000 kr. 1964/65-66/71.

Komplekset skal rumme auditorier samt institutter for kemi, biokemi, fysiologi, neurofysiologi, biofysik, eksperimentel genetik, biometri og specialinstitutter for fysiologi, eksperimentel kirurgi, eksperimentel røntgendiagnostik, bakteriologi og virologi. Spørgsmålet om byggegrund til dette kompleks er ikke afklaret.

Len nuværende bygning for de fysiologiske fag tænkes indrettet til forskningsinstitutter for socialmedicinske videnskaber.

Retsmedicinsk institut og patologisk-anatomisk institut.

15.310.000 kr. 1964/65-66/71.

Disse to institutter, der er beliggende umiddelbart ved siden af hinanden på Fr.d.V's Vej tænkes udvidet således, at der opføres en nybygning for retsmedicinsk institut på den grund, der nu optages af tjenesteboligen for professoren i patologisk anatomi, medens det nuværende retsmedicinske institut overtages af instituttet for patologisk anatomi og sammen med bygningen for dette institut ombygges og istandsættes.

Det radiofysiske-radiobiologiske-cancerologiske kompleks.

9.750.000 kr. 1964/65 - 66/71.

Ved gennemførelse af dette forslag ønsker fakultetet samlet at placere forskningen inden for de strålebiologiske, eksperimentelle cancerologiske og medicinsk-radiofysiske områder sammen med den centraliserede cancerterapi, således som denne for ti-

den er repræsenteret af Radiumstationen. Radiumstationen foreslås i forbindelse hermed etableret som universitetsinstitut.

Det farmakologiske institut. 1.910.000 kr. 1961/62 - 62/63. Arbejdet består i opførelse af en tilbygning til instituttets retskemiske afdeling. Detailprojekt foreligger.

Institut for transplantations- og immunbiologi,
Institut for eksperimentel kirurgisk forskning. 460.000 kr.
1962/63 - 63/64.

I bygningen i Universitetsparken for institutterne for eksperimentel medicinsk og kirurgisk forskning henstår en ubenyttet etage, som ved bygningens opførelse blev udført som "råhus" til senere indretning. Etagen ønskes nu udnyttet af det kirurgiske institut og til etablering af et institut for transplantations- og immunbiologi. Til dette sidste institut må tillige opføres en musestaldbygning. Projektet forudsætter indpasning i helhedsplanen for udnyttelse af Universitetsparkens nordlige del.

Neurofysiologisk institut. 345.000 kr. 1962/63.
Arbejdet består i opførelse af en bygning til dyrestalde.

Det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.
Den matematisk-fysiske faggruppe.

H.C. Ørsted Instituttet. 26.000.000 kr. 1961/62 - 63/64.
(27.080.000kr. 1966/71).

Den samlede udgift til den under opførelse værende bygning andrager 37,6 mill. kr. Når instituttet, formentlig i løbet af 1963, står færdigt, vil det rumme matematisk institut, institut for matematisk statistik, forsikringsmatematisk laboratorium, fysisk laboratorium, det hidtidige biofysiske laboratorium og de kemiske laboratorier foruden fælleslokaler. Den i 5-året 1966/71 foreslåede udvidelse med i alt ca. 21.000 m rummer udvidelser for samtlige institutter og laboratorier, indretning af et laboratorium for meteorologi og et laboratorium for geofysik,

begge i tilknytning til fysisk laboratorium, samt indretning af lokaler til undervisningen i astronomi. Disse udvidelser kan ske ved tilbygning på stedet.

Institut for teoretisk fysik. 9.065.000 kr. 1961/62 - 64/65.

Afdeling på Risø. Afdelingen forventes fuldført i løbet af 1961. Investering ca. 1.065.000 kr. Samlet udgift ca. 16,3 mill.kr. incl. anskaffelse af en dobbeltvirkende elektrostatisk accelerator.

Afdelingen på Blegdamsvej. En væsentlig ombygning af instituttet bl.a. med henblik på at tilvejebringe de bygningsmæssige rammer for NORDITA, Nordisk institut for teoretisk Atomfysik, er under projektering. Udgifterne er anslået til 8.000.000 kr. Det er en forudsætning for arbejdets iværksættelse, at matematisk instituts nuværende bygning er rømmet ved instituttets indflytning i H.C. Ørsted Instituttet. Herudover foreligger der planer om en yderligere udvidelse af instituttet. En sådan udvidelse må inddrage nabogrunden, hvor nu bygningen hvor fysisk-kemisk institut med professorbolig er beliggende.

Filialobservatoriet i Brorfelde. 150.000 kr. 1961/62.

Arbejdet består i opførelse af en observatorbolig.

Den naturhistorisk-geografiske faggruppe.

Zoologiske fag m.v.

Zoologisk Centralinstitut. 23.200.000 kr. 1961/62-64/65.

Den samlede udgift til det under opførelse værende institut med museum udgør 24,4 mill.kr. Når den er fuldført, efter planen i 1965, vil det foruden zoologisk studiesamling og laboratorium samt zoologisk museum rumme institutterne for almindelig zoologi

og for sammenlignende anatomi og zoologisk teknik. De to sidstnævnte institutter vil da råde over tilsammen 2.640 m^2 , men for-

ventes at få behov for i alt 4.770 m^2 , hvilket behov kan opfyldes ved en tilbygning på stedet. Udgift 3,2 mill.kr.

I tilknytning til det zoologiske centralkompleks tænkes opført nybygninger for

De zoofysiologiske laboratorier (A og B). 5.500.000 kr. 1964/65.

Det gymnastikteoretiske laboratorium. 1.250.000 kr. 1964/65.

Disse 3 laboratorier råder sammen med biofysisk laboratorium over ca. 3.000 m^2 i bygningen Juliane Mariesvej 30-36 (Rockefeller-bygningen) der i øvrigt anvendes af lægevidenskabelige institutter. De to zoofysiologiske laboratorier har et samlet lokalebehov på 4.200 m^2 , og et gymnastikteoretiske laboratorium et behov på 960 m^2 . Dette i forbindelse med, at en planlagt udvidelse af Nørre Alle vil gøre bygningen mindre egnet til forskningsarbejde, gør det nødvendigt at opføre nybygninger til de tre institutter.

Genetisk institut. 2.150.000 kr. 1965/66.

Der foreslås oprettet et nyt genetisk institut i tilknytning til Det geologiske Centralinstitut til varetagelse af en elementær undervisning for biologilinierne og den videregående undervisning i populationsgenetik og matematisk genetik. Lokalebehovet udgør 1560 m^2 .

Institut for biologisk fysik, 975.000 kr. (Tidsplan ikke fastlagt), jfr. nedenfor under "Eksperimentelle-biologiske fag". Instituttet ønskes opført i tilknytning til Det zoologiske Centralinstitut.

Geografi, geologi«

Mineralogisk-geologisk institut, 2.300.000 kr. 1962/63.

(25.650.000 kr. 1966/71).

Det til 1962/63 planlagte arbejde består i ombygning og istandsættelse til brug for instituttet af de lokaler i bygningen Østervoldgade 3-5, som frigøres ved kemisk laboratoriums flytning til H.C. Ørsted Instituttet.

Med hensyn til etableringen af et geologisk centralinstitut henvises til omtalen i afsnit A. Det bemærkes, at udgiften til indretning af universitetsafdelingen af et centralinstitut, 2

25.650 m², og sammen hermed geografisk institut, 7.500 m², 33.150.000 kr., er anslået under den forudsætning, at det er nødvendigt at opføre nybygninger til formålet. Såfremt institutterne kan placeres i Den polytekniske Lærestalts Østervoldbygning, vil udgifterne kunne reduceres væsentligt.

Botaniske og eksperimentelle-biologiske fag.

En række institutter inden for disse fag ligger samlet omkring Botanisk Have. Opgørelsen over det samlede investeringsbehov 21.337.000 kr. omfatter følgende:

Det botaniske Museum og Centralbibliotek.

Institut for systematisk botanik, herunder afdeling for økologi, Institut for pollenanalyse og kvartær florahistorie (foreslået oprettet).

Institut for sporeplanter, herunder plantepatologisk afdeling.

Institut for planteanatomi og cytologi.

Det plantefysiologiske laboratorium.

Institut for biologisk kemi.

Det mikrobiologiske institut.

Det genetiske institut (udvidelse af nuværende institut).

Fælles-faciliteter for disse institutter.

Byggearbejderne er foreslået udført i 5-året 1966/71 bortset fra:

Institut for biologisk kemi. 4.290.000 kr. 1963/64-64/65.

Arbejdet omfatter en udvidelse fra 600 m² netto til 2.800 m² netto.

Det mikrobiologiske institut. 1.900.000 kr. 1963/64-64/65.

Arbejdet omfatter en udvidelse fra 600 m² netto til 1.575 m² netto.

Botanisk Have. 776.000 kr. 1961/62 - 63/64. (585.000 kr. 1966/71).

De til udførelse i første 5-år foreslåede arbejder består i opførelse af nye forsøgs- og formeringshuse, 396.000 kr., af en

barak til frørsortering 150.000 kr., og indretning af forsøgslaboratorier med drivhuse m.v. på havens arealer i Tåstrup, 230.000 kr.

Andre institutter.

Ferskvandsbiologisk laboratorium. 535.000 kr. 1965/66.

Laboratoriet er beliggende i Hillerød. Arbejdet består i forskellige mindre udvidelser bl.a. med en kursussal.

Marinbiologisk laboratorium. 1.680.000 kr. 1963/64.

Laboratoriet er beliggende i Helsingør. Arbejdet består dels i opførelse af en nybygning, dels i ombygning af en mindre del af den nuværende bygning.

Havbiologisk laboratorium. 312.000 kr. 1965/66.

Laboratoriet er beliggende i Frederikshavn, hvor det har til huse i lejede lokaler. Arbejdet består i opførelse af en selvstændig bygning til laboratoriet på 240 m^o brutto.

Arktisk station på Disko. 565.000 kr. 1963/64.

Arbejdet består i opførelse af en nybygning til bibliotek og laboratoriebrug, 450 m^p brutto. Der kan senere forventes stillet

forslag om ombygning af den nuværende hovedbygning,

Nye institutter.

Oceanografisk institut. 2.220.000 kr. 1965/66..

Arbejdet består i opførelse af en nybygning, 1710 ni^p.
9 nye institutter. 3.000.000 kr. 1965/66 (5.775.000 kr. 1966-71)

Følgende institutter har behov for hver 750 m² :

Institut for	phytokemi
II	III hiologisk fysik
n	M molekylærbiologi
n	II proteinkemi
II	II enzymologi
II	II immunologi
II	II serologi
II	II cytokemi
II	II strålebiologi.

Der er ikke taget stilling til de enkelte institutters placering i den foreslåede investeringsplan.

Kedelanlægget i Nørre Fælled. 284.000 kr. 1962/63.

En planlagt udvidelse af Danmarks farmaceutiske Højskole vil nødvendiggøre en flytning af kontor- og værkstedslokaler m.v.

Universitetsparkens udformning. 657.000 kr. 1961/62-63/64.

Arbejdet er under udførelse. Det er anslået til i alt 722.000 kr,

Lokaler til gartnerpersonalet i Universitetsparken. 175.000 kr. 1965/66.

Lokalerne vil eventuelt kunne indrettes i en af de kommende nybygninger.

Nærmere oplysninger vedrørende de foreslåede arbejder i perioden 1961/62 - 65/66 ved Århus universitet.

Det humanistiske fakultet.

Det teologiske fakultet.

Det økonomiske og juridiske fakultet.

Ombygning af gi. hovedbygning. 1.100.000 kr. 1961-62 (475.000 kr.)
1964-65 (625.000 kr.).

Arbejdet falder i 2 etaper. Første etape, 475.000 kr., hvortil der foreligger bevilling, består i ombygning af de af kemisk institut hidtil anvendte lokaler til midlertidig brug for fysisk institut, indtil der kan opføres en nybygning for dette institut. Denne ombygning vil væsentligst omfatte sådanne foranstaltninger, som også samfundsvidenskaberne har direkte behov for. 2. etape til 625.000 kr. vil kunne påbegyndes når bygningen er forladt af fysisk institut.

Musikvidenskabeligt institut. 400.000 kr. 1962/63.

Arbejdet består i opførelse af en tilbygning på 450 m² til instituttets bygning på 240 m². Der foreligger ansøgning om bevilling på 32.200 kr. til detailprojektering.

Ombygning af ny hovedbygning. 450.000 kr. 1963-64.

Arbejdet består i almindelig istandsættelse og ombygning med henblik på den ændrede brug efter administrationens, spisestuernes og Akademisk Boghandels overflytning til nybygningen nord for Universitetsparken og efter geografisk instituts og kunsthistorisk instituts flytning til de for disse foreslåede nybygninger.

Nybygning til det humanistiske og det teologiske fakultet.

3.800.000 kr. 1964/65 - 1965/66.

Arbejdet består i opførelse af en nybygning i tilknytning til hovedbygningens østlige del med et areal på 4.000 m².

Kunsthistorisk institut. 800.000 kr. 1965/66.

Instituttet tænkes opført i tilknytning til en nybygning for Århus Kunstmuseum, der bl.a. med et statslån på 1.000.000 kr. agtes opført i **Vennelyøstparken**. Instituttets lokalebehov er 840 m⁰.

Det lægevidenskabelige fakultet.

Institut for medicinsk biokemi. 2.880.000 kr. 1961/62 - 1962/63.

Arbejdet består i opførelse af en nybygning på 3.000 m⁰. Bygningen tænkes placeret vest for den nuværende bygning for biokemisk institut og fysiologisk institut. Der foreligger ansøgning om en bevilling på 160.000 kr. til detailprojektering.

Institut for medico-fysik og eksperimentel medicin.

5.000.000 kr. 1962/63 - 1963/64.

Arbejdet består i opførelse af en nybygning på 5.000 m² til disse to institutter, der er foreslået oprettet. Bygningen tænkes placeret på den **Barnow'ske** grund nord for kommunehospitalet.

Ombygning til fysiologisk institut. 318.000 kr. 1963/64.

Arbejdet består i indretning til brug for fysiologisk institut af de lokaler, som for tiden anvendes af biokemisk institut i den for disse to institutter fælles bygning. Der foreligger ansøgning om en bevilling til detailprojektering på 16.000 kr.

Institut for almindelig patologi og institut for endokrinologi.

5.500.000 kr. 1963/64 - 1965/66,

Arbejdet består i opførelse af en nybygning på i alt 5.000 m² for de to institutter, hvoraf institut for almindelig patologi nu råder over ca. 2.100 m² i bygningen fælles for dette institut og farmakologisk institut, medens institut for endokrinologi er foreslået oprettet.

Ombygning til farmakologisk institut m.v. 500.000 kr. 1965/66.

Arbejdet består i istandsættelse og ombygning af de lokaler, der bliver ledige, når institut for almindelig patologi flytter til en nybygning. Den eksisterende bygning indeholder i alt 3.100 m², hvoraf 2.100 m² anvendes af institut for almindelig patologi og 1.000 m² af farmakologisk institut. Sidstnævnte institut har behov

for i alt 1.600 m^2 . Når dette behov er opfyldt refterer der i bygningen ca. 1.500 m^2 , hvori tænkes indrettet dels et institut for cellefysiologi, der ønskes oprettet, dels en læsesal for lægevidenskabelige studerende.

Institut for hygiejne. 5.000.000 kr. 1965/66 - 1966/71.

Arbejdet består i opførelse af en nybygning for instituttet. Instituttet råder for tiden over 1.700 m^2 i egen bygning i tilknytning til bygningen for biokemisk institut og fysiologisk institut. Hygiejnisk instituts behov er opgjort til 4.400 m^2 , hvilket behov kun kan opfyldes ved opførelse af en nybygning, hvortil der ikke findes plads på de nuværende universitetsarealer.

Ombygning til brug for neurofysiologisk institut. 300.000 kr.
1966/71.

Arbejdet består i istandsættelse og ombygning af bygningen for hygiejnisk institut efter dennes indflytning i en nybygning. Fakultetet foreslår oprettet et neurofysiologisk institut, der naturligt finder plads i denne bygning i nær tilknytning til fysiologisk institut.

Det naturvidenskabelige fakultet.

Den matematisk-fysiske faggruppe.

Matematisk institut og fysisk institut. 28.000.000 kr. 1961/62-64/65.

Arbejdet består i opførelse af et bygningskompleks til de matematiske og fysiske fag. Disse fag råder for tiden over 7.000 m^2 .

Det samlede behov er anslået til 23.050 m^2 . Der foreligger ansøgning om en bevilling på 1.300.000 kr. til detailprojektering.

Regnecentralen og foreløbige barakker hertil. 4.230.000 kr. 1961/62-63/64.

Der foreligger forslag om at universitetet lader opføre bygninger til brug for Regnecentralen, der her vil placere, dels en service-afdeling, dels 3 forskningsgrupper. Arbejdet består i opførelse af en permanent bygning i tilknytning til komplekset for matematik og fysik af en størrelse på 3.400 m^2 . I tiden indtil bygningens færdig-

gørelse er foreslået anvendt barakker, hvis anskaffelsessum er ca. 730.000 kr. Sagen beror på principielle drøftelser med det teknisk-videnskabelige forskningsråd.

Kemisk biokemi. 2.900.000 kr. 1964/65-65/66.

Arbejdet består i opførelse af en nybygning på 3.000 m⁰ i tilknytning til de kemiske institutter, indeholdende en biokemisk afdeling med særligt henblik på undervisning af de lægestuderende,

Den naturhistorisk-geografiske faggruppe.

geografisk institut. 1.429.000 kr. 1961/62 - 62/63. 2.900.000 kr.
1963/64 - 64/65

Arbejdet består i som 1. etape at opføre en nybygning på 1.400 m for instituttet, der hidtil har haft lokaler i hovedbygningen. Der foreligger bevilling hertil. 2.etape omfatter en udvidelse med 3.100 m².

Zoologisk institut. 4.850.000 kr. 1961/62 - 64/65.

Arbejdet består i opførelse af en nybygning til instituttet i tilknytning til Naturhistorisk Museum. 1. etape, 850.000 kr., indeholder en tilbygning til museet til foreløbig brug for såvel de zoologiske som de botaniske fag. Der er ansøgt om en bevilling til detailprojektering af denne etape med 35.000 kr. Denne tilbygning vil, når selvstændige institutbygninger for zoologi og botanik er opført, indgå som-del af museet, der fremtidig vil fungere som fællesinstitution til støtte for fagene zoologi, geologi og botanik. 2. etape omfatter opførelse af en selvstændig nybygning for zoologisk institut, 4.200 m².

Geologisk institut. 4.000.000 kr. 1962/63-63/64 og 1965/66.

2

Arbejdet består i opførelse af en nybygning, 4.200 m², til fagene geologi og palæontologi. 1. etape af arbejdet omfatter 2.100 m². Lokaler til faget geologi er midlertidigt stillet til rådighed af kemisk institut.

Institutter for zoofysiologi, biologisk kemi, genetik og mikrobiologi. 3.300.000 kr. 1964/65-65/66.

2

Arbejdet består i opførelse af en nybygning (3.500 m²) til institutter for disse fag, som foreslås oprettet til videre udbygning af faggruppen.

Botanik og plantefysiologi. 2.900.000 kr. 1964/65-65/66.

Arbejdet består i opførelse af en nybygning (3.000 m²) til endelig placering af disse fag.

Det vil bemærkes, at opførelsen af institutterne for de 4 basale fag, geografi, zoologi, geologi og botanik, er planlagt etapevis, således at de første bygningsafsnit kan tages i brug uafhængigt af det fortsatte byggeri. Dette for at undervisningen til 1. del kan påbegyndes hurtigst muligt, efter planen allerede pr.

1. september 1962.

